

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

3 listopad 2010
73. ročník

Učebna v přírodě se zemědělskou
a ekologickou problematikou

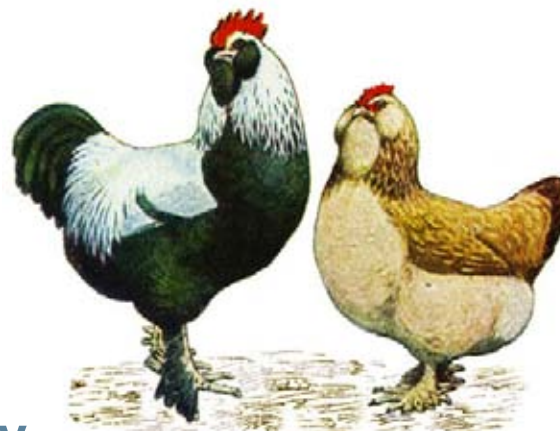
130 let zemědělského
školství ve Frýdku-Místku

Studentský antikvariát
– inspirace i pro další školy

Vývoj zemědělského
strojírenství

Chovatelský den
v Třebíči

Projekt MYRCAS

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

MEZINÁRODNÍ VĚDECKÁ KONFERENCE – ICOLLE 2010 str. 3

PUTOVANIE PO NÓRSKU str. 13

140. VÝROČÍ V PÍSKU str. 24

UČEBNA V PŘÍRODĚ str. 12

ICOLLE 2010

2. ročník mezinárodní vědecké konference

Ve dnech 14. a 15. září 2010 byl Institutem celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně pořádán již 2. ročník mezinárodní vědecké konference ICOLLE 2010 (International Conference of Lifelong Education).

Záštitu nad průběhem jejího jednání převzali ministr školství, mládeže a tělovýchovy ČR Mgr. Josef Dobeš a rektor Mendelovy univerzity v Brně prof. Ing. Jaroslav Hlušek, CSc. Významnými hosty konference byli náměstek hejtmána Jihomoravského kraje Mgr. Václav Božek a Mgr. Jakub Stárek, ředitel Odboru dalšího vzdělávání MŠMT ČR. Cílem konference bylo zhodnocení současných trendů celoživotního vzdělávání a transfer zkušeností pracovníků, kteří se touto problematikou zabývají. Z tohoto důvodu byla v průběhu konference ICOLLE 2010 věnována pozornost tématům dalšího odborného vzdělávání, vzdělávání pedagogických pracovníků a seniorů. Na mezinárodní vědeckou konferenci ICOLLE 2010 se přihlásilo 93 účastníků.

Na plenárním zasedání přednesli zásadní příspěvky vybraní pozvaní odborníci pedagogické teorie a praxe. PROF. PHDr. GABRIELA PORUBSKÁ, CSc. z Pedagogické fakulty Univerzity Konstantína Filozofa v Nitre, se ve svém příspěvku „Kontinuálně vzdělávání učitelů v SR z aspektu ich kariérního rastu“ zabývala jednak koncepcí celoživotního vzdělávání, ideovými a koncepčními materiály, které udávají směr rozvoji celoživotního vzdělávání na Slovensku, dále faktory ovlivňujícími změny učitelské profese, včetně kariérního systému na Slovensku, stejně jako potřebou profesionalizace učitelů, kde je hlavní důraz kladen především na osobnostní růst a vzdělávání učitelů, zlepšení pracovních podmínek a vytvoření národní certifikace na vypracování závazků k profesi. Jako cíl koncepce kontinuálního vzdělávání učitelů z hlediska jejich kariérního růstu vymezila prof. Porubská jako zásadní následující momenty: 1. definovat požadavky na profesní kompetence prostřednictvím profesních standard, 2. vytvoření kariérního systému včetně kariérních cest, umožňujících volbu profesního rozvoje, 3. vytvoření systému kontinuálního vzdělávání, jako součást celoživotního vzdělávání, 4. vytvoření kreditního systému započítávajícímu vzdělání v akreditovaných vzdělávacích programech, nebo jiných tvořivých aktivitách prezentujících výsledky neformálního vzdělávání a učení, 5. vytvoření nového systému diferencovaného odměňování propojeného s profesními standartami, kariérním systémem a kreditním systémem.

PROF. PHDr. STANISLAV HUBÍK, CSc., proděkan Fakulty regionálního rozvoje a mezinárodních studií Mendelovy

univerzity v Brně, se ve své zajímavé a dynamické přednášce zabýval souvislostmi mezi vzděláváním a medialitou v současném světě. Další z podstatných příspěvků přednesl PROF. ING. PETR VAVŘÍN, DRSc., prezident Asociace univerzit třetího věku ČR, který ve svém referátu „Celoživotní vzdělávání v proměnách času“ věnoval pozornost celoživotnímu vzdělávání nejen z hlediska historického. Nastínil charakteristické znaky jednotlivých etap vývoje celoživotního vzdělávání od ojedinělých vzdělávacích akcí pořádaných do poloviny 20. století, přes masovější rozmach, charakterizovaný rychlokurzy, motivovanými politickými důvody v letech 1948–1960, následovanými lety 1960–1980, kdy hledání možností prohlubování vzdělání v dospělém věku bylo s únikovou cestou pro diskriminované osoby a příležitostí pro realizaci osobního růstu zájemců o další vzdělávání, až po období posledních třiceti let, kdy kontinuální pokračování ve vzdělání se stalo nezbytným předpokladem konkurenceschopnosti na trhu práce, kariérního růstu a prostředkem, jak držet krok s vývojem společnosti.

V plénu konference ICOLLE 2010 referovalo celkem 29 účastníků. Jejich vystoupení byla rozdělena do šesti tematických bloků, zaměřených především do oblastí rozvoje profesních kompetencí učitelů středních škol, koncepce přípravy budoucích učitelů v členských státech Evropské unie, dalšího odborného vzdělávání pracovníků v prostředí vysokých škol, pedagogického vzdělávání akademických pracovníků, aktivace seniorů prostřednictvím vzdělávání a možností moderní výuky technických předmětů. Referující se zejména věnovali problematice pedagogické přípravy učitelů odborných předmětů a učitelů praktické vyučování a odborného výcviku, otázce postavení institutů celoživotního vzdělávání a pedagogických fakult v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, významu pedagogické přípravy akademických pracovníků všech typů vysokých škol, významu spolupráce vysokých škola s pedagogickou praxí. Předmětem jednání byla také specifická oblast celoživotního vzdělávání, určená seniorské části populace. Pozornost byla věnována zejména významu vzdělávání v seniorském věku, koncepci financování a rozvoji univerzit třetího věku (U3V).

Z obsahu jednání vyplynuly následující závěry:

- zaměřit úsilí k prosazování akreditace studijních programů U3V a normativního financování seniorského vzdělávání;

- věnovat pozornost zkvalitnění pedagogické přípravy učitelů odborných předmětů středních škol;
- iniciovat diskusi o koncepci financování pedagogické přípravy budoucích učitelů odborných předmětů a učitelů praktického vyučování a odborného výcviku;
- realizovat systém vzdělávání akademických a ostatních pracovníků univerzit;
- naplňovat proces vnitřní strukturalizace seniorského vzdělávání;
- realizovat vysokoškolským ústavem Institutem celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně i v příštím roce mezinárodní vědeckou konferenci celoživotního vzdělávání s cílem pokračovat v diskusi nad aktuálními problémy celoživotního vzdělávání.

Přidanou hodnotou druhého ročníku mezinárodní vědecké konference ICOLLE 2010 byla bezesporu rovněž mimořádně tvořivá a přátelská atmosféra, v níž se nesla jak jednotlivá jednání, tak i celý její průběh.

Na konferenci byli také přítomni zástupci 38 středních škol, které spolupracují s Institutem celoživotního vzdělávání Mendelovy univerzity v Brně v rámci individuální řízené pedagogické praxe studentů bakalářského studijního programu Specializace v pedagogice a v oblasti kurzů celoživotního vzdělávání ve vzdělávacím programu Studium v oblasti pedagogických věd. Představitelům těchto škol byly slavnostně předány certifikáty Univerzitní cvičná škola Mendelovy univerzity v Brně. Školy tento titul získaly na základě splnění náročných požadavků, které jsou kladeny na cvičné školy a jsou zakotveny v akreditačním spisu bakalářského studijního programu Specializace v pedagogice a rozpracované v Pokynech pro pedagogickou praxi. Vybrané školy disponují zkušenými pedagogy, kteří vedou Individuální řízenou pedagogickou praxi studentů. Touto pedagogickou praxí se rozumí souvislá pedagogická praxe studentů jak bakalářského studijního programu Specializace v pedagogice, tak i studentů v oblasti kurzů celoživotního vzdělávání ve vzdělávacím programu Studium v oblasti pedagogických věd, v délce trvání 14 dnů na příslušné cvičné škole. Praxe je ukončená závěrečným výstupem, který je hodnocen. Jeho klasifikace je součástí státní bakalářské zkoušky studentů výše uvedeného studia.

Čestný titul Univerzitní cvičná škola Mendelovy univerzity v Brně obdrželi mj. i zástupci 18 našich škol:

1. Vyšší odborná škola ekonomická a zdravotnická a Střední škola Boskovice, Hybešova 53, 680 01
2. Střední odborná škola zahradnická a Střední odborné učiliště Rajhrad, Masarykova 198, 664 61
3. Vyšší odborná škola a Střední odborná škola zemědělsko-technická Bystřice nad Pernštejnem, Dr. Veselého 343, 593 17

4. Střední odborné učiliště lesnické a rybářské Bzenec, Přívoz 735, 696 81
5. Střední lesnická škola Hranice, Jurikova 588, 753 01
6. Tauferova střední odborná škola veterinární Kroměříž, Koperníkova 1429, 767 01
7. Střední škola přírodovědná a zemědělská Nový Jičín, příspěvková organizace, U Jezu 7, 741 01
8. Střední škola zemědělská Olomouc, U Hradiska 7/4, 779 00
9. Masarykova střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola Opava, příspěvková organizace, Purkyňova 12, 746 01
10. Střední zahradnická škola Ostrava, příspěvková organizace, Žákovská 20–22, 709 00
11. Střední škola zemědělská Přerov, Osmek 47, 750 11
12. Střední odborná škola a Gymnázium Staré Město, Velehradská 1527, 686 03
13. Střední odborná škola Šumperk, Zemědělská 3, 787 01
14. Vyšší odborná škola a Střední škola veterinární, zemědělská a zdravotnická Třebíč, Žižkova 505, 674 23
15. Střední odborná škola vinařská a Střední odborné učiliště zahradnické Valtice, Sobotní 116, 691 42
16. Střední škola zdravotnická a zemědělsko-ekonomická, Vyškov, náměstí Svobody 50, 682 01
17. Střední škola zemědělská a lesnická Frýdek-Místek, Na Hrázi 1449, 738 01
18. Střední škola zemědělská a přírodovědná Rožnov p. Radhoštěm, nábreží Dukelských Hrdinů 570, 756 61

Doprovodný program konference

K příjemné atmosféře celé akce rovněž přispěl doprovodný program konference. Závěr prvního dne jednání patřil návštěvě Národní kulturní památky poutního kostela Na nebevzení Panny Marie. Jedinečnost prohlídky samotné byla podtržena poutavým a zasvěceným průvodním výkladem bývalého děkana místní farnosti pana Prnky. (Tato perla barokního stavitelství na Moravě pochází z poloviny 18. století a byla vystavěna dle návrhu stavitele Santiniho na půdorysu řeckého kříže. Na hlavním oltáři je gotická socha Panny Marie. K zajímavostem rovněž patří nedávný objev kostnice s pomalovanými lebkami v prostorách kostela samotného). Večer se nesl v duchu moravské lidové písně za doprovodu cimbálové muziky Jožky Imricha. Samotný závěr programu konference patřil exkurzi v arboretu Školního lesního podniku Křtiny s mimořádně zajímavým výkladem Ing. Boháčkové. (Arboretum Křtiny se rozkládá na ploše 23 ha a je zde soustředěno přes 1000 druhů dřevin z celého světa. Unikátní sbírka byla založena v letech 1928–9 profesorem A. Bayerem).

Veškeré informace o konferenci jsou na webových stránkách univerzity <http://www.icolle.cz>

Ing. Iva Houbová
Institut celoživotního vzdělávání, Mendelova univerzita v Brně

SPOLUPRÁCE VE VZDĚLÁVÁNÍ STÁLE POKRAČUJE

Z jednání Výkonné rady Asociace

Výkonná rada Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru se sešla 14. října 2010 k jednání ve svém sídle v prostorách České zemědělské akademie v Humpolci. Kromě ředitelů škol byli přítomni i zástupci odboru výzkumu, vzdělávání a poradenství MZe a Ústavu zemědělské ekonomiky a informací.

Informace z ministerstva zemědělství

V posledním období probíhá na ministerstvu řada změn, které nejsou příliš nakloněny rezortnímu vzdělávání (snížování počtu pracovníků, snižování rozpočtu). Přesto však je vyvíjena snaha, aby se tyto změny negativně neodrazilily na spolupráci Asociací a byla zachována její dosavadní úroveň. Na ministerstvu připravují koncepci zemědělského vzdělávání, hotova je pracovní verze analýzy, která se projednává, doplňuje. Větší důraz na rozvoj rezortního vzdělávání přinese rozšíření rady rezortního poradenství o účast vzdělávání, rada bude doplněna o vzdělavatele, budou dvě sekce – sekce vzdělávání a sekce poradenství.

Na popud Střední zemědělské školy v Písku dojde k aktualizaci Kurzů obecných zemědělských činností. Zástupci vybraných zemědělských škol připraví současné znění akreditace, vzniknou akreditační pracoviště (školy). Budou stanovena pravidla, rozsah činností, úroveň..., aby nedošlo k rozmělnění na jiné subjekty. Roční vzdělávací plán byl dodatečně rozšířen o propagaci výsledků výzkumu rezortů do středních škol. Po nalezení rezerv finančních prostředků bylo pro letošní rok osloveno 10 výzkumných ústavů, které připravili putovní výstavu. Ta má v rámci týdenního umístění na škole žákům přiblížit přístupnou formou novinky vědy, ukázat, co se v určité vědní oblasti řeší a s jakými výsledky. Ministerstvo zemědělství na toto „zpestření vědy“ školám a výzkumným ústavům finančně přispěje a podle odezvy pak posoudí, zdali to byla správná cesta.

I přes tlak na snižování rozpočtů je snaha pro příští rok zachovat dotační titul Školní závody. Pracovníci ministerstva se blíže seznamují s činnostmi školních závodů, chtějí poznat a vyměnit si zkušenosti i jinde. Pokračuje i podpora odborných soutěží škol pod hlavičkou Asociace. Obě strany by uvítaly v rámci ročního vzdělávacího plánu kalendář akcí (soutěže zručností, dovedností, znalostí, výstavy...), aby mohla být finanční podpora MZe rovnoměrně rozdělena. Zazněla i informace o putovní výstavě fotografií Společnosti pro orbu ČR, která vznikla ze společné iniciativy se Střední školou zahradnickou Kopidlno. Soubor 80 fotografií s popisem a úvodní deskou je možné si zapůjčit ke zhlédnutí do dalších zemědělských škol.

Spolupráce s Asociací

Ministerstvo zemědělství společně se zástupci Asociace, Agrární komory a ÚZEI připravuje analýzu zemědělského školství. Ustanovená pracovní skupina vymezuje oblasti vzdělávání žáků i dospělých, mimoškolní činnost, určují vize, prognózy. Dotazníkovou akcí do zemědělských podniků sledují potřeby trhu práce, následná analýza má ověřit hypotézy škol. Už podle 1. verze analýzy výsledků vznášejí zemědělské podniky větší nároky na kvalifikaci pracovníků a budou potřebovat naše absolventy. Ve studii by se měla promítnout i představa ideálního školního závodu. To vše má sloužit rovněž krajům jako důležitý podklad pro rozhodování o dalším vývoji zemědělského školství. Ministerstvo zemědělství si stále přeje zachovat nějakou linii spolupráce.

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, oddělení vzdělávání zpracovává rezortní výstupy z výzkumných úkolů, které ukládá na webové stránky Asociace – www.asven.cz. Sledují školy tyto informace, vyhovuje jim uvedený způsob? Prostřednictvím metodika, který se zabývá problematikou venkova, nabízí školám aktuálně kontakt ke spolupráci se školami ze Skotska a Estonska: YOUNG Stuart, ANGUS COLLEGE, 0GB-DD113EA Arbroath, (+44-) 012 41 43 26 16, (+44-) 012 41 87 61 69, stuart.young@angus.ac.uk; SIEMANN Pipi-liis, Järva County Vocational Training Centre, Tallinna 46 EE-72720 Paide, pipi-liis.siemann@jkhk.ee.

Podrobnější informace: hienl.pert@uzei.cz

Dobrou zprávou je, že projekt – 1.3. Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení (zpracoval s kolegy ředitel Ing. Kunte z Děčína) byl přijat, schválen a doporučen, čeká se, zda bude vybrán.

Asociace úzce spolupracuje s Agrární komorou (předseda Mgr. Březina se stal mj. členem školské rady AK ČR), jedním z úkolů je certifikace dílčích kvalifikací. Komora může školy oslovovat, ovlivňovat kvalifikační rámec. Je nutné nesnižovat kvalitu, držet úroveň a sledovat, zda jsou každá naše povolání, profese (i část) zpracovány.

Z další činnosti Asociace

Pro zájemce o zemědělské vzdělání organizují školy kurz pro výkon obecných zemědělských činností. Diskuze se vedla kolem jeho formy. Přítomní se shodli, že nelze vzdělávat pouze e-learningovou formou, je třeba, aby nezemědělci přišli do škol, vyslechli si odborníka z praxe, navázali kontakt se vzdělavatelem a mezi sebou, mohli vzájemně sdílet zkušenosti, diskutovat, získat kontakt s praxí, s prostředím..., to zaznělo i na Agrární komoře. I od jinud jsou známé zkušenosti nedostačujícího odborného vzdělání, je-li pouze teoretické. Kromě elektronického přístupu (upřesnit a aktualizovat metodiku) by se měli žáci i setkávat. Za dobré se nepovažuje, že minimální zemědělská kvalifikace je nutná jen k některým dotačním programům. Na jednání se hovořilo i o zkušenostech z maturitních zkoušek. Maturitní generálka proběhla za přítomnosti školní inspekce ve dnech 11.–13. 10. 2010. Podle diskuze nebyla matematika náročná, náročnější byl nárůst administrativy... Důležité bude, co tato změna kladného přinese, jak se dále výsledky využijí, zda je budou vysoké školy respektovat.

Jihomoravský kraj spolu se svými hlavními partnery, kterými je i ministerstvo zemědělství a ministerstvo školství, vyhlásil 7. října 2010 již 3. ročník přehlídky České ručičky pro období školního roku 2010/2011. Soutěž podporuje řemesla, pomáhá při jejich propagaci. 20 soutěží odborných dovedností vybraných oborů učňovského školství (20 řemesel) probíhá během celého roku formou krajských a celostátních zápolení. Tři soutěže jsou i pro zemědělské obory – letos 1. zahradnická (1. 6. – 8. 10. Kopidlenský kvítek, 25 soutěžících ze 7 zahradnických škol – zahradnické dovednosti), 2. v Sušicích opravář zemědělských strojů, 2011, 3. lesnictví – duben 2011 – soutěž Dřevorubec, na SOU Křivoklát. Dne 7. 10. 2010 byl vyhlášen laureát v rezortu zahradnictví v soutěži **Kopidlenský kvítek**. 17. ročník této soutěže se konal ve Střední škole zahradnické Kopidlno na téma „Osobnosti zahradnického světa“ a vítězem se stal se Tomáš Svoboda ze Střední odborné školy zahradnické a SOU Rajhrad.

Termín příští Výkonné rady Asociace byl stanoven na středu 24. 11. 2010 a termín Valné hromady na 25. 11. 2010 ve VOŠ zahradnické a SZaŠ Mělník.

akr

STUDIJNÍ NÁVŠTĚVY PRO ODBORNÍKY VE VZDĚLÁVÁNÍ

Účastníci hodnotili dosavadní přínos této evropské aktivity

*Dne 13. října 2010 se v Praze sešlo okolo stovky odborníků a vedoucích pracovníků v oblasti vzdělávání, aby zhodnotili dopad dosavadní účasti České republiky v evropském programu **Studijní návštěvy pro odborníky ve vzdělávání**.*

Principem tohoto programu je, že se v jednotlivých zemích Evropy setkávají mezinárodní skupiny odborníků z různých oblastí vzdělávání a diskutují společně na předem daná témata. Součástí těchto týdenních zahraničních pobytů jsou také návštěvy místních vzdělávacích zařízení a diskuze s klíčovými aktéry v určité oblasti. Do programu se mohou zapojit ředitelé a jejich zástupci z mateřských, základních a středních škol, inspektoři a poradenští pracovníci, úředníci státní správy na místní, regionální a národní úrovni, pracovníci pedagogických fakult, školitelé, zástupci úřadů práce, pracovníci z oblasti lidských zdrojů a další odborníci působící ve vzdělávání. Mezi nejčastěji řešená témata, kterými se odborníci na studijních návštěvách v zahraničí zabývají, patří informační a komunikační technologie ve vzdělávání, školský management a rovné příležitosti pro znevýhodněné žáky a studenty. Od začátku roku 2007 se takových studijních návštěv zúčastnilo za Českou republiku 229 odborníků a vedoucích pracovníků ve vzdělávání. Nejčastěji za tímto účelem cestují do Velké Británie, Turecka, Španělska, Portugalska, Německa, Finska a Švédska. Všeobecně je převládajícím jazykem komunikace na těchto akcích angličtina, ale objevují

se i studijní návštěvy v němčině a francouzštině, výjimečně ve španělštině. Cílem těchto aktivit je navázání kontaktů na evropské úrovni, výměna zkušeností a seznámení se se situací v hostitelské zemi. Kromě toho, že se čeští odborníci účastní studijních návštěv v zahraničí, od roku 2007 bylo organizováno celkem 19 studijních návštěv v České republice, a celkem tak do naší země přijelo přes 200 zástupců vzdělávacích institucí z evropských zemí. Mezi organizacemi, které byly za finanční podpory ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy nejaktivnější v organizaci studijních návštěv v České republice, patří Pedagogická fakulta UK, Národní ústav odborného vzdělávání, Hotelová škola Poděbrady a organizace RVIC-VIP, s. r. o., Ostrava a Wisdom, s. r. o., Praha.

Aktivita Studijní návštěvy je součástí velkého evropského Programu celoživotního učení, který je v České republice implementován Národní agenturou pro evropské vzdělávací programy při Domu zahraničních služeb. Více informací ke Studijním návštěvám pro odborníky ve vzdělávání a k Programu celoživotního učení je k dispozici na www.naep.cz.

PROJEKT MYRCAS

Prenos a adaptácia nových vzdelávacích návrhov pre kvalifikácie na vidieku

Dôvody vzniku projektu

Ide o projekt Leonardo da Vinci - Prenos inovácií, realizovaný v rámci Programu celoživotného vzdelávania EK, s dĺžkou trvania 18 mesiacov.

Zabezpečuje prenos výsledkov predchádzajúcich projektov, ktoré boli realizované ako pilotné projekty v rámci programu Leonardo da Vinci:

- **IRIS:** Organické poľnohospodárstvo: inovačný pracovný trh.
- **MYKOS:** Huby ako prostriedok zamestnanosti, udržateľného rozvoja a ekonomickej diverzifikácie vo vidieckych oblastiach.
- **CHESTNUT IN EUROPE – III MILLENNIUM (les – gaštan v Európe):** Odborné vzdelávanie pre pestovateľov gaštanov.

Ciele projektu

- Zlepšenie kvality systému európskeho odborného vzdelávania, prostredníctvom prispôsobenia a integrácie inovatívnych výsledkov a obsahov.
- Prenos výsledkov smerom k vidieckym skupinám, s potrebou špecifických kvalifikácií, súvisiacich s endogénnymi zdrojmi.
- Výber inovatívnych obsahov (manuály, didaktické jednotky, pilotné kurzy atď., za účelom dosiahnutia potrieb súčasného trhu práce), aby sa naplnili požiadavky prenosu inovácií.

- Prispôsobenie obsahu k vzdelávacím osnovám, kultúre a potrebám, ako aj k špecifickým potrebám cieľových skupín.
- Prenos obsahu smerom k novým sociálnym, kultúrnym a jazykovým prostrediam.

Partnerstvo

Partnerstvo pozostáva zo 7 partnerov zo 6 rôznych krajín:

- IRMA SL (León-Španielsko)
- ADESPER (León-Španielsko)
- ADRAT (Chaves-Portugalsko)
- AEGEAS (Larissa-Grécko)
- CEDER (Medgidia-Rumunsko)
- AGROINŠTITÚT NITRA (Nitra-Slovensko)
- PROVINCIA DI PIACENZA (Piacenza-Taliansko)

Prvé nadnárodné stretnutie

Stretnutie sa zrealizovalo 17. až 18. novembra 2009 v meste León (Španielsko). Toto pracovné stretnutie slúžilo na vytvorenie prvých kontaktov medzi jednotlivými partnermi. Predkladateľ projektu prezentoval technické a ekonomické aspekty projektu, ako aj očakávané výsledky.

www.myrcas.com

Peter Vnučko, Norbert Floriš
Agroinštitút Nitra, štátny podnik

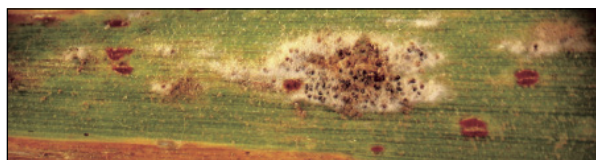

VÝZKUMNÝ ÚSTAV ROSTLINNÉ VÝROBY, v.v.i.

Drnovská 507, 161 06 Praha 6-Ruzyně

pořádá 25. 11. 2010 v 9 hod. 8. seminář

Biologická ochrana a indukovaná rezistence rostlin k chorobám, škůdcům a plevelům

Biologická ochrana využívá při pěstování rostlin přirozených antagonistů škodlivých organismů nebo produktů připravených za využití živých organismů. Indukovaná rezistence je fyziologický stav vytvořený specifickými vnějšími stimuly, který znamená zvýšenou obranyschopnost rostliny. Následnými biotickými změnami jsou zesíleny vrozené obranné mechanismy rostliny.

Kontakt: Ing. Lubomír Věchet, CSc.; e-mail: vechet@vurv.cz

BUDOUCNOST NEVIDÍME, ALE MŮŽEME JI TVOŘIT

Pod tímto mottem se uskutečnil ve dnech 14.–15. 9. 2010 na Univerzitě Palackého v Olomouci již 6. ročník Festivalu vzdělávání dospělých AEDUCA 2010, který pořádala Filozofická fakulta UP a Institut celoživotního vzdělávání této fakulty.

Součástí AEDUCA 2010 byly odborné konference a workshopy – Vysoké školy jako centra celoživotního vzdělávání, Nové trendy ve firemním vzdělávání, Aktuální metody ve vzdělávání dospělých, Vzděláváním k vyšší produktivitě a Rozvoj a vzdělávání vedoucích pracovníků ve školství. Festival vzdělávání dospělých nabídl příležitost vzdělávacím institucím prezentovat své vzdělávací programy, včetně možnosti prezentovat projekty rozvoje lidských zdrojů. Vlastní festival byl zahájen již 20. května 2010 setkáním odborníků a příznivců celoživotního vzdělávání v Senátu ČR. Autor tohoto článku se zúčastnil konference k aktuálním metodám ve vzdělávání dospělých. Mezi nejzajímavější příspěvky řadí autor článku vystoupení PAEDDR. DANY EGEROVÉ, PH.D., z ekonomické fakulty Západočeské univerzity, která představila Personal Learning Environment (PLE) v kontextu vzdělávání dospělých. PLE představuje jedno z možných alternativních řešení a přístupů reflektující požadavky, které jsou aktuálně kladeny na vzdělávání dospělých. Koncept PLE zároveň vychází z myšlenky, že většina učení probíhá informálně, různými prostředky a v různých situacích. Je založen na přístupu orientovaném na učícího se jedince, na jeho individuální vzdělávací potřeby a zájmy. Velký důraz klade na roli jedince při řízení vlastního učení. Jak uvádí Downes (2006), řízení učení v PLE přechází z instituce (institucionálně řízeného učení) na učícího se jedince. Uvedený přístup tedy poskytuje učícímu se jedinci více nezávislosti, zároveň od něho vyžaduje také více odpovědnosti.

Slavnostní zahájení festivalu

Personal Learning Environment a WEB 2.0

PLE je koncept založený na technologii WEB 2.0, jehož podstatou je zapojení a spolupráce uživatelů, tvorba obsahu a personalizace. WEB 2.0 zahrnuje platformy, aplikace a služby umožňující uživatelům jednoduše sdílet a vytvářet obsahy na webu (např. sociální sítě, blogy, wiki...), které jsou tak transformovány z tzv. READ – Webu do READ

– WRITE Webu (Kahnwald, 2007, s. 155). Web se tak přeměňuje na platformu, kde je možné obsah nejen číst ale i sdílet, spoluvytvářet, měnit a vyvíjet. Uživatelům tak umožňuje být nejen „konzumentem“ obsahu a znalostí, ale zároveň i jejich spolutvůrcem. Učení se tak posouvá z transferu obsahu a znalostí k produkci tvorby obsahu a znalostí.

Možnosti a přínosy PLE

Koncept PLE je založen na přístupu orientovaném na učícího se jedince a na zdůraznění role jedince při řízení vlastního učení. Prostřednictvím PLE může jedinec:

- organizovat, řídit si a kontrolovat vlastní učení,
- učit se kdykoliv a kdekoliv (učení probíhá v okamžiku, kdy je potřebné),
- učit se v různých kontextech a situacích,
- učit se z různých zdrojů (PLE poskytuje holistické učební prostředí, které spojuje různé zdroje a obsahy pro učení),
- reagovat na aktuální potřeby a požadavky,
- zvolit nástroje, které mu vyhovují a se kterými chce pracovat (PLE obsahuje nástroje, které používáme v každodenním životě – učení se stává přirozenější),
- integrovat různé formy vzdělávání a učení se,
- být spolutvůrcem obsahu a znalostí,
- utvářet a rozvíjet takové učební prostředí, které vyhovuje jeho stylu učení a individuálním preferencím a potřebám.

PLE je koncept, který klade důraz na roli jedince při organizaci vlastního učení a který podporuje učení orientované na reálné životní situace a problémy. Podstatnou charakteristikou uvedeného konceptu je větší zaměřenost na potřeby a zájmy jednotlivce než na samotný obsah. Transformace znalostí není u tohoto konceptu primární, důležitější je zvládnutí problému a získání kompetencí. PLE je se stále vyvíjí a v současné době vyvolává mnoho otázek do diskuse. Už dnes je ovšem možné říci, že PLE je vhodným řešením pro celoživotní učení a zejména pro informální učení. Je alternativní cestou, jak využít potenciál nových informačních a komunikačních technologií právě v kontextu celoživotního učení a vzdělávání a učení se dospělých.

* * *

Pan ING. MIROSLAV KONVIČNÝ ze společnosti AHRA představil Learning Management Systém (LMS), který je klíčovým nástrojem efektivy distančního vzdělávání. Pro identifikaci vzdělávacích potřeb – klíčový krok efektivy rozvoje zaměstnanců – dnes používají firmy celou řadu

metod a forem. U klientů společnosti AHRA využívají LMS pro definování kompetenčního modelu pracovních pozic, hodnocení 360° a výběr klíčových schopností, jejichž úroveň je následně změřena assessmentcentrem nebo developmentcentrem.

Propojení tréninků softskills s distančním studiem v LMS

Efektivita tréninku je měřitelná například poměrem vynaložených zdrojů a dosažené změny rozvíjené dovednosti. Takovými zdroji jsou mimo jiné i čas strávený účastníky na tréninku (placená pracovní doba, kdy účastník nevykonává produktivní práci) a také cena tréninku. Maximalizace změny úrovně dovedností vyžaduje, aby při rozvoji byly uplatněny klíčové zásady zkušenostního učení. To je však časově a tudíž i finančně náročné. Vhodná kombinace LMS a prezenčního tréninku dokáže snížit vynakládané zdroje minimálně o třetinu a přináší další doprovodné efekty. Tj. zejména možnosti ověřovat si úroveň získaných znalostí, jednoduchá evaluace a možnost řídit a kontrolovat celý proces učení. Úspěšné aplikace v řadě společností je dovedli do stavu, kdy tuto kombinaci využívá společnost AHRA zcela běžně u 80 % realizovaných tréninkových dnů u systematického vzdělávání.

Využití LMS při podpoře aplikace na tréninku získaných dovedností v praxi

Velmi často odvede lektor výbornou práci na tréninku a účastníci odchází s vyššími schopnostmi a dovednostmi. Avšak v praxi při aplikaci naučeného naráží na mnohá úskalí a bariéry, se kterými si mnohdy sami nevědí rady. Podpora při překonávání takových překážek je klíčové pro to, aby se výsledky vzdělávání projevy i na výsledcích firmy. Klíčovou roli při takové podpoře by měli sehrávat přirozeně manažeři, nadřízení účastníků vzdělávání, interní lektori, koučové. A zde je mnohdy problém. Je málo času, mnozí nevědí, jak a co se účastníci naučili, absentují kvalitní interní lektori či koučové atd. LMS může tyto problémy snížit, za určitých okolností eliminovat úplně či dokonce podpořit aplikaci do praxe s vyšší efektivitou. Záleží při tom na oblasti znalostí a dovedností či firemních procesech, kterých se předmětný rozvoj dotýká.

* * *

Paní MGR. LENKA VÝBORNÁ ze společnosti Soft education prezentovala trénink jako aktivní metodu ve vzdělávání dospělých. Trénink je v současné době hojně využívanou a oblíbenou metodou vzdělávání dospělých. Často se však realizuje v podobách, které mu ubírají na jeho přednostech – což je především dynamika, interaktivita a vlastní iniciativa účastníků. Klíčovým bodem přednášky je tedy vymezení aktuálních problémů, které tuto metodu provázejí a snižují

její efektivitu. Součástí přednášky jsou také praktické tipy, jak nežádoucím jevům předcházet a případně s nimi pracovat.

Trénink je především aktivní metodou vzdělávání, která umožňuje účastníkům seznámit se a vyzkoušet si konkrétní techniky a dovednosti, jež podpoří jejich profesní a osobnostní růst. Je vnímám výhradně jako metoda, která rozvíjí tzv. měkké dovednosti účastníků (dovednosti, které jsou méně hmatatelné, obtížněji uchopitelné a měřitelné – např. kreativita, schopnost spolupráce). Můžeme se často setkat s tzv. hard skills tréninkem, který je zaměřen na předávání faktických znalostí nezbytně nutných k vykonávání určitého povolání. Např. trénink hard skills pro bankovního poradce by obsahoval faktické informace o bankovních produktech. Trénink zaměřený na soft skills (měkké dovednosti) by poskytoval poradci možnost seznámit se a vyzkoušet si konkrétní techniky a dovednosti, které mu umožní například efektivně prezentovat a případně prodat tyto produkty.

Trénink měkkých dovedností je metoda vzdělávání, která je typická tím, že je zpravidla realizována ve skupině účastníků jedním nebo více trenéry. Obecným cílem tréninku je zajistit účastníkům příležitost pro vyzkoušení si nových technik a dovedností v prostředí, z něhož neplynou nepříjemné důsledky v případě neúspěchu. Charakteristickým rysem tréninku je možnost a nutnost využití širokého spektra pomůcek. Jejich úkolem je maximálně podpořit účastníka při praktickém ncviku nových dovedností, zajistit trenérovi dostatek podkladů pro zpětnou vazbu a práci s účastníkem a v neposlední řadě účastníka aktivizovat.

K aktuálním metodám ve vzdělávání dospělých zaznělo dalších dvanáct témat ke koučování, k interaktivnímu vzdělávání dospělých, jak vést moderní přednášku, k metodám evaluace ve vzdělávání dospělých, k možnostem využití interaktivní tabule ve vzdělávání, k programu vzdělávání pracovníků v oblasti vědy a výzkumu a řada dalších. Více na webové stránce www.aeduca.cz.

Seznam literatury k dispozici u autora

Josef Sívek, ÚZEI Praha

Setkání v Senátu ČR

AEDUCA 2010 – názory, myšlenky, příklady dobré praxe

v oblasti vzdělávání dospělých

V moravské metropoli Olomouc proběhl uprostřed měsíce září tradiční „Festival vzdělávání dospělých AEDUCA 2010“. Tato akce má již pevné místo v diářích většiny významných vzdělávacích organizací, a tak i příspěvky, které na konferenci zazněly, byly většinou na velmi vysoké úrovni. Protože není v možnostech jednoho informačního článku představit všechny přednesené příspěvky ze všech sekcí, zmíním se o těch, které mě osobně zaujaly.

V příspěvku „Se soft skills jde všechno líp“ představil Bc. MAREK PROROK (RPIC-ViP s.r.o., prorok@rpic-vip.cz) zajímavý ucelený soubor tréninkových programů k rozvoji kompetencí u dětí a dospělých. Proč je soubor zaměřen právě na kompetence? Protože pro úspěch v práci (ale i v životě) bývá důležitější schopnost dobře komunikovat nebo spolupracovat s jinými lidmi, než například znalost ročního objemu těžby uhlí ve světě či přesný letopočet zapomenuté války mezi dávno neexistujícími mocnostmi. Znalostem nás přitom škola učí, zatímco tzv. „soft skills“ neboli měkké kompetence či dovednosti nechává nejprve na nás samotných a později na vzdělávání u zaměstnavatelů.

Společnost na základě výzkumu u více než 2000 firem v moravskoslezském kraji identifikovala a popsala 14 klíčových kompetencí. Namátkou mohu jmenovat „kompetence k efektivní komunikaci“, „kompetence ke spolupráci“, „kompetence k řešení problému“, „kompetence k zvládání zátěže (odolnost vůči stresu)“ atd. Ke každé kompetenci vznikla speciální sada informací a materiálů, která obsahuje: Manuál lektora – metodický materiál, který lektorům poskytuje nejen teoretický základ, ale také přesný návod a popis konkrétních cvičení a doprovodných činností; Průvodce kompetencí – je určen účastníkovi tréninku a obsahuje základní teoretické i praktické informace týkající se probírané látky; Pracovní sešit;

Manuál diagnostiky – popisuje diagnostické metody, díky nimž je možné tréninkové moduly „ušít na míru“ skutečným potřebám a dovednostem jednotlivých účastníků; DVD – ke každé ze 14 kompetencí je připraven samostatný soubor hraných scének.

Na základě poptávky firemní klientely je možné odvodit, že největší zájem je o čtyřizákladní tematické okruhy, které jsou spojeny se „soft skills“:

- Manažerské dovednosti – rozvoj schopností řídit tým a projekty, motivace a rozvoj pracovníků, efektivní zvládání problémových situací;
- Rozvoj „soft skills“ zaměstnanců – zaměstnanci představují největší firemní potenciál, na nich záleží, jak budou fungovat firemní procesy a jak firmu budou vnímat dodavatelé, odběratelé a především zákazníci;

- Posílení týmového ducha – cílem je rozvinout v účastnících pozitivní návyky týmové spolupráce, zlepšit komunikaci mezi členy týmu, prohloubit vzájemnou důvěru a zvýšit pracovní motivaci;
- Rozvoj sítě interních trenérů – vyškolení interních lektorů, kteří jsou po absolvování kurzů schopni provádět školení stávajících zaměstnanců a zaškolovat nově přijaté pracovníky.

Zajímavý příspěvek s názvem „Interaktivita ve vzdělávání dospělých“ připravila paní MGR. JANA KOPECKÁ (Accenture Central Europe B.V., j.kopecká@accenture.com). Všichni lektori na vzdělávacích akcích se snaží o vysokou míru efektivity, jak je tedy možné, že nezanedbatelná část kurzů je účastníky sledována neužitečnými, nepraktickými, nepřínosnými či nudnými? Je to často způsobeno tím, že při práci lektor nezařadil v optimálním množství a míře interaktivní přístup ve vlastním vzdělávacím procesu. Nezapojil účastníky do průběhu vlastní vzdělávací akce a tím v nich nevytvořil pocit sounáležitosti a nezvýšil tak zájem a motivaci o získání maximálního množství vědomostí a dovedností.

Paní magistra uvedla několik aktivit, kterými lze dosáhnout větší interaktivity při vzdělávací akci:

- Stanovit s účastníky priority a správná očekávání = na začátku každého kursu sladit připravené vzdělávací priority s očekáváními účastníků kursu.
- Používat pravidlo „80/20“ = 80 % časové dotace kursu by měli být aktivní posluchači, zbylých 20 % samotný lektor.
- Lektor by se měl postavit do role průvodce (poradce, koordinátora), nikoliv učitele. Prim by během kursu měli hrát účastníci a jejich zkušenosti, názory, komentáře účast při hrách analýzy, presentace.
- Mít alternativní scénář vzdělávací akce = vyplatí se tehdy, kdy skupina účastníků má jiné priority, nebo když se zjistí, že má jiné potřeby, než tvrdil zadavatel vzdělávací akce.
- Mít více praktických částí místo kvanta teorie.

Její doporučení potvrdila skutečnost, že při vzdělávání dospělých je třeba naučit se brát zřetel na individuální a aktuální potřeby účastníků a flexibilně jim vyjít vstříc.

Klade to daleko větší nároky na samotného lektora a jeho přípravu na vzdělávací akci, tato námaha se však rozhodně vyplatí.

PANÍ PHDR. PETRA DRAHOŇOVSKÁ (Národní ústav odborného vzdělávání, petr.drahonovska@nuov.cz) vystoupila na konferenci s příspěvkem „Projekt KONCEPT – systémové řešení pro další vzdělávání“. Představila projekt KONCEPT a seznámila posluchače s výsledky projektu po prvním roce řešitelských činnosti (www.nuov.cz/koncept).

KONCEPT je národní projekt ministerstva školství a je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky. Další vzdělávání, které navazuje na počáteční vzdělávání ve školách, je v ČR dosud nedostatečně rozvinuté, účastní se ho jen necelých 6 % lidí. Větší účast dospělých na dalším vzdělávání je ale nutná k udržení konkurenceschopnosti v rámci Evropy. Projekt Koncept má proto pomoci k tomu, aby lidé měli k dispozici dostatek hodnověrných informací, poradenské služby a širokou nabídku kvalitních kurzů, které odpovídají potřebám trhu práce.

Hlavním cílem projektu je systematická podpora dalšího vzdělávání, která nahradí dosavadní dílčí nekoordinovaná řešení a izolované aktivity. Tato podpora by měla přinést:

- zvýšení účasti v dalším vzdělávání
- sladění nabídky kurzů dalšího vzdělávání s potřebami trhu práce
- zvýšení úrovně kurzů dalšího vzdělávání
- vytvoření uceleného informačního systému o možnostech dalšího vzdělávání a tím i zlepšení jeho dostupnosti

Výsledků projektu budou moci využít: všichni potenciální účastníci dalšího vzdělávání; vzdělávací instituce, které poskytují další vzdělávání; zaměstnavatelé, kteří chtějí podporovat vzdělávání svých zaměstnanců a tím zkvalitňovat lidské zdroje pro konkurenceschopnou ekonomiku (projekt se zaměřuje hlavně na potřeby malých a středních podniků, které mají na další vzdělávání svých zaměstnanců méně zdrojů). Z množství zajímavých dat informujících o dílčích výstupech či připravovaných aktivitách mě zaujala informace, že bude pro potřeby vzdělavatelů připravena i „Kuchařka pro marketing dalšího vzdělávání“ a měl by vzniknout ucelený popis kompetencí, který by měl lektor, zabývající se vzděláváním dospělých, bezpodmínečně mít. Oba výstupy z těchto aktivit jistě usnadní fungování institucí, které se věnují dalšímu vzdělávání.

Na závěr bych se chtěla zmínit ještě o jedné přednášce, která ve svém názvu v podstatě obsahovala to, co se táhlo jako „červená nit“ programem celé konference – lidé

(zaměstnanci), kteří se v průběhu celého svého pracovního života nevzdělávají, velmi rychle ztrácejí kontakt s aktuálním vývojem ve společnosti a jejich hodnota na pracovním trhu rychle klesá. Příspěvek s názvem „Nevzdělání zaměstnanci firmě nepomohou“ přednesl pan DR. ALEXANDER HUŇÁT (Centrum andragogiky, s.r.o.; www.centrumandragogiky.cz). V mnoha firmách se potýkají (a nejenom v době krize) s poklesem zakázek a slabou produktivitou. Tyto problémy mohou mít jednoduchou příčinu – nekvalifikovaní a nevzdělání zaměstnanci na všech úrovních. Jedním se základních pilířů efektivních společností je podpora potenciálu zaměstnanců a neustálé zvyšování jejich kvalifikace podle specificky vytvořených kvalifikačních matic. Plány vzdělávání by měly zvyšovat znalosti a dovednosti v oblasti „global skills“. Trend úzkých specializací s cílem vytvoření špičkového odborníka na jednu stále užší a podrobnější oblast přinesl řadu nežádoucích efektů a v současné době je po těchto odbornících vyžadován i globální pohled na organizaci jako celek. Je také žádoucí zasvětit i nižší a střední management do aktivního řízení společnosti. Již v polovině minulého století vyhlásil jeden z nejvýznamnějších amerických statistiků své doby William Edwards Deming (proslul svou průkopnickou prací statistického řízení jakosti v Japonsku), že 85 % problémů dané společnosti je způsobeno nízkou úrovní řídicího managementu. Většina zaměstnanců dnes „neví, co neví“ a toto je nutno prolomit a změnit. Je třeba tento nepříznivý vývoj posunout do další fáze rozvoje, kde člověk už „ví, co neví“ a pak je již jen kousíček k tomu, aby „věděl, co ví“ a začal své znalosti a dovednosti používat.

Ve světle toho, co bylo uvedeno, je zcela zřejmé, že již na úrovni střední školy je třeba žákům a studentům zdůrazňovat, že maturitním vysvědčením či výučním listem doba učení neskončila – ba naopak... A pedagogové by měli svým aktivním přístupem ke vzdělávacímu procesu nejenom připravovat vhodný vzdělávací prostor pro své absolventy, ale měli by své stále aktualizované zkušenosti a znalosti nabídnout i dalším zájemcům z okolí školy v rámci odborných akcí pořádaných pro veřejnost.

-bačka-

UČEBNA V PŘÍRODĚ SE ZEMĚDĚLSKOU A EKOLOGICKOU PROBLEMATIKOU

Střední zemědělská škola v Písku je příjemcem finanční podpory na projekt Zkvalitnění výuky v environmentální oblasti. Projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Projekt byl zahájen k 1. 4. 2009 a zakončení je plánováno na 31. 3. 2011. Probíhá v rámci grantového projektu OP VK, v oblasti podpory Zvyšování kvality ve vzdělávání.

Je určen pro cílovou skupinu žáci a postupně jsou naplňované dvě klíčové aktivity.

- zpracování výukových programů a materiálů sloužících k rozvoji znalostí, schopností a dovedností žáků ve vzdělávání pro udržitelný rozvoj s důrazem na environmentální oblast,
- nové organizace formy práce ve výuce v oblasti environmentálního vzdělávání včetně učebny v přírodě.

Při realizaci těchto klíčových aktivit byla kromě jiného vytvořena realizačním týmem projektu učebna v přírodě a databáze výukových programů v návaznosti na jednotlivé panely učebny v přírodě. Celkem vzniklo na Školním statku Dobešice a v areálu Střední zemědělské školy v Písku 40 panelů učebny

Slavnostní přestřižení pásky učebny v přírodě – pásku stříhaly RNDr. J. Krejsová, radní Jihočeského kraje pro školství a RNDr. D. Kvasničková, zakladatelka Klubu ekologické výchovy a Ing. Z. Hůrská, ředitelka SZeŠ Písek

v přírodě. Část panelů je oboustranných a část jednostranných zavěšených na zdi. Zabývají se problematikou ekologie a zemědělského provozu s důrazem na environment.

Spolufinancováno Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj

Výměna zkušeností mezi partnerskými školami

Střední odborná škola veterinární, mechanizační a zahradnická a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky,
České Budějovice, Rudolfovska 92, PSČ 372 16

XI. REGIONÁLNÍ VÝSTAVA OVOCE a DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ

Ve dnech 8.–13. října 2010 se konala na naší škole XI. regionální výstava ovoce a Den otevřených dveří. Výstavu zahájil ředitel školy Ing. Břetislav Kábele se zástupkyní zahradnického oboru Ing. Janou Vávrovskou, přivítali jsme i ředitele rakouské školy Dipl. Ing. Franze Breitenедера z Edelhofu.

XI. regionální výstava ovoce se konala v rámci projektu Výměna zkušeností mezi partnerskými školami. Tento projekt je spolufinancován Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj – Společně dosáhneme více.

Projekt má přínos pro rozvoj vzájemných vztahů obou sousedních států. Má význam i jako motivace pro výuku německého a českého jazyka. Od 4. do 8. října se uskutečnil na škole projektový týden za účasti pěti žáků (dvě dívky

a tri chlapci) ze zemědělské školy v Edelhofu. Žáci si přivezli také svá jablka. Absolvovali rovněž bohatý program, během projektového týdne navštívili památky historického centra v Českých Budějovicích, navštívili zámek a ZOO v Hluboké nad Vltavou, dále Červenou Lhotu a Pluhův Žďár. V rámci projektového týdne odjelo z naší školy také pět žáků (tři dívky a dva chlapci) do rakouské školy do Edelhofu. V projektovém týdnu se tvořila květinová výzdoba školy, aranžmá ovoce, ale také přípravy na hlavní kulturní program „**Zemědělský rok – žně**“, kterého se účastnili žáci druhého, třetího a čtvrtého ročníku zahradnického oboru.

Kolekci výpěstků předváděli na výstavě členové Ovocnářské unie – Zemcheba Chelčice, Zeas Agro Rábín, ovocnáři z Krtel a okolí. Cennou částí výstavy byly expozice ČZS Nové Hodějovice, ČZS Nové Hradky a ČSOP z Českého Krumlova a Nových Hradů. Své exponáty vystavovali i drobní pěstitelé. Do soutěže se zapojilo 321 exponátů od 30 vystavovatelů, z toho bylo představeno 161 odrůd jablek a 5 odrůd hrušek. K vidění byly odrůdy historické, současné ale i novinky. Své výpěstky rovněž nabídli zaměstnan-

ci a žáci naší školy. Součástí výstavy bylo soutěž o „**Jablko výstavy**“, kterou vyhrál pěstitel Miroslav Ladman s odrůdou Lipno. V kategorii „**Jablko školy**“ vyhrál Ing. Libor Heřman s odrůdou Angold a v kategorii „**Nejlépší kolekce výstavy**“ zvítězila Mgr. Zdenka Antalová.

Součástí prvního slavnostního dne výstavy bylo přijímání žáků 1. ročníků zahradnického oboru do cechu zahradnického. Výstava měla řadu doprovodných akcí – odborný seminář na téma ovocnářství, ochrana proti škůdcům a chorobám se konal pod vedením Ing. Pavla Šímy. Dobře fungovala pomologická poradna a zajímavý byl workshop na téma moderní trendy v aranžování. V rámci Dne otevřených dveří mohli zájemci získat informace o možnostech studia na naší škole a projít si školní areál s průvodci. K vidění byla vystavená technika, projít si mohli skleníky a výukové sadů, laboratoře a dílny. Zájemcům byla umožněna jízda na koních, na traktorech, kombajnech a motokárách, k vidění byly agility se psy. Dne otevřených dveří se účastnilo 21 základních škol, tři mateřské školy a další návštěvníci v celkovém počtu kolem 1 000 osob.

Ing. Nora Hlaváčová, SOŠ České Budějovice

PUTOVANIE PO NÓRSKU

ako netradičná forma Celoživotného vzdelávania učiteľov – 2. časť

Na územie Škandinávie (konkrétne do švédskeho Ystadu) sme vystúpili v skorých ranných hodinách z trajektu, s ktorým sme priplávali z poľského prístavného mestečka Swinoujscie.

Cesta juhozápadným Švédskom smerovala cez **Göteborg** do nórskej metropoly – do **Osla**. Súčasťou prehliadky mesta bola radnica, radničné námestie, vojenská pevnosť a prístav zaoceánskych lodí a polárnej lode Fram na polostrove Bygdøy. Najmä obdivovatelia Gustáva Vigelanda navštívili park Frogner, v ktorom je umiestnených 212 jeho sôch. Tretí deň odbornej exkurzie bol zameraný na poznávanie tradícií a národnej kultúry. V **Lillehammeri**, známom najmä od r. 1994 ako stredisko olympijského športu (v uvedenom roku sa tu konali zimné olympijské hry) si účastníci pozreli nielen Olympijské múzeum športu a známe skokanské mostíky, ale tiež Skanzen ľudovej architektúry, pamiatku zapísanú do zoznamu UNESCO. V skanzene sú sústredené všetky stavebné štýly všetkých významných drevených stavieb (dreveníc), ktoré sa nachádzajú v Nórsku – obydlia ľudí z rôznych sociálnych vrstiev, škola, kostol, železničná stanica, obchody, pošta, hospodárske aj poľnohospodárske budovy a pod. Ľudové tradície sú v skanzene zachované až do dnešných dní. Turisti si tu môžu kúpiť čerstvo upečený domáci chlieb, od včelára najnovšiu znášku medu, alebo v miestnej lekární zase zmes liečivých bylín a masť. Najmä

učiteľov poľnohospodárskych škôl zaujal chov kráv, ošípaných, kôz, domácej hydiny, ale aj chov a spracovanie rýb. Ryby tu chovajú v dvoch pomerne rozsiahlych rybníkoch, ktoré sú tiež súčasťou skanzenu.

Veľký záujem prejavili účastníci zájazdu o zariadenie a fungovanie nórskej školy. Ako uviedla sprievodkyňa, školy boli najmä v menej osídlených oblastiach malotriedne, sústredené tak, aby deti z okolia mali ku škole približne rovnakú vzdialenosť. Súčasťou školy bol aj byt učiteľa. Funkciu učiteľa vykonávali slobodní muži (vraj preto, aby sa mohli plne venovať vzdelávaniu a výchove detí, neboli zťažení starostlivosťou o vlastnú rodinu. Od učiteľa sa požadovala aj dobrá fyzická zdatnosť, lebo v prípade nepriaznivých poveternostných podmienok tento dochádzal za žiakmi domov). Z prírodných krás cestou do Lillehammeru zaujalo najväčšie nórske jazero **Mjøsa**, ktoré má rozlohu 362 km² a je bohaté na ryby, najmä pstruhy. Jazerá sú sladkovodné, majú prítok aj odtok. Do fjordov voda z riek iba priteká, pretože fjord končí v mori. Ďalší deň pokračovalo naše putovanie krásnym **údolím Romsdalen**, pozdĺž mno-

hými vodopádmi a perejami divokej rieky Rauma. Údolie je obklopené vysokými horskými štítmi. Nachádza sa tu najväčšia kolmá horolezecká stena Európy – **Trollveggen** (v preklade známa ako **Trollia stena**). Ďalším nezabudnuteľným zážitkom bolo stúpanie 11 serpentínami preslávenej cesty **Trollstigveien** (**Cesta Trollu**), kde v horskom sedle okrem fotografovania tejto prírodnej zaujímavosti si účastníci zájazdu vypočuli i odborný výklad doc. Illášovej o geologickom zložení tohto horského masívu. Horniny tohto masívu patria k najstarším horninám Škandinávie. Sú to kryštalické bridlice postihnuté mnohonásobnými premenami. Majú zaujímavú a peknú páskovanú štruktúru a textúru. Okrem toho Škandináviu budujú aj známe žuly (napr. rapakivy), ktoré svojou nádhernou ružovou až červenou farbou vynikajú medzi šedými kryštalickými bridlicami. Tiež sa tu nachádzajú larvikity, ktoré sú známe aj u nás ako dekoračné kamene. Povešť hovorí, že aby sa človek vrátil do Nórska, je treba postaviť si z nájdených kameňov svojho „Trolla“. Mnohí účastníci zájazdu si preto svojho „Trolla“ postavili.

Nielen učiteľov biológie, ale aj všetkých účastníkov zaujali zvláštnym spôsobom vysádzané jahodové plantáže a ich ekologické pestovanie v údolí Valldalen. Na úpätí svahov boli vysadené višňové sady. Vzrast stromov bol pomerne nízky, preto ich mohli obyvatelia prikrývať pred dozretím obrovskými plachtami, ktoré ich chránili nielen pred poškodením vtákmi ale aj pred prudkými lejakmi, vetrom a dažďom. Sady z diaľky pripomínali skleníky alebo fóliovníky. Nezabudnuteľným zážitkom bola aj plavba po najkrajšom a svetoznámom **fjorde Geiranger**, ktorý je zapísaný ako prírodný útvar v UNESCO. Topiace sa ľadovce a pravidelné snehové pokrývky vrcholov dotvárajú túto nádhernú scenériu množstvom sladkovodných vodopádov. Z nich najväčšie sú Sedem sestier, Nápadník a Nádej.

Keďže Nórsko je známe najmä ako krajina fjordov a ľadovcov, piaty deň pobytu bol zameraný na poznávanie ľadovcov. Naša cesta smerovala do oblasti jedného z najväčších ľadovcov európskej pevniny Jostedalsbreen. Ľadovec pokrýva vrcholy národného **parku Jostedalsbreen**, vysoké 1650 – 2083 m. Súvislá plocha ľadu, ktorá sa udáva, je 487 km², ľadová vrstva dosahuje až 300 metrov a obsahuje toľko ľadu ako všetky alpské ľadovce spolu. V okolitých údoliach sa nachádza 24 splazov. Čelá niektorých z nich sú turisticky veľmi dobre prístupné. Naša cesta viedla k čelu **ľadovca Briksdalsbreene**. Najlepší prístup k splazu Briksdalsbreen je z mestečka Olden, vzdialeného od ľadovca asi 14 km. Odtiaľ sa cesta tiahne od brehov krásneho Nordfjordu popri zeleno-modrej ľadovcovej rieke, na ktorej sú mnohé jazerá. Rieku obklopujú strmé steny okolitých hôr. Z osady Briksdal vedie priamo k splazu ľadovca asi 3 km dlhý, dobre

S ľadovcovou kryhou pod Briksdalsbreen

prístupný turistický chodník. Botanička RNDr. Šípošová, CSc. (SAV Bratislava) podala erudovaný výklad flóry okolia ľadovca. Poukázala na aj postupné osídľovanie obnažených skalných plôch po ústupe ľadovca drobnou chladnomilnou vegetáciou. Najprv lišajníkmi a machmi, neskôr cievnatými rastlinami, stromami. Napríklad borovica a jarabina rastú v údoliach často len niekoľko desiatok metrov od čela ľadovca. Doc. Illášová zase upozornila na zblízka veľmi dobre pozorovateľné stopy pomalého pohybu ľadovca, mohutné ľadovcové trhliny, ľadovcovú bránu v čele ľadovca a z nej vytekajúci potok, jazierko hradené morénou, čerstvé ľadovcové výbrusy na skalách a iné zaujímavé geologické útvary. Niekoľko metrov pred ľadovcom sa nachádzajú výstražné tabule (v nórskom a anglickom jazyku), upozorňujúce na možné riziká, ktoré ľadový obor v sebe ukrýva. Fotografia s ľadovcovou kryhou v ruke, či zistenie teploty vody ľadovcového jazera patrili k ďalším výnimočným zážitkom všetkých účastníkov exkurzie. V popoludňajších hodinách nasledovala cesta **údolím Sognefjordu**, zakončená plavbou po tomto ďalšom nádhernom a súčasne najdlhšom (200 km) a najhlbšom (1300 m) nórskom fjorde až do hlavného mesta nórskeho fjordov, do druhého najväčšieho mesta Nórska – **Bergenu**.

Sobotňajšie dopoludnie bolo venované prehliadke historického centra Bergenu, hanzovým dreveným domom Bryggen, ktoré sú vyhlásené za pamiatku UNESCO. Navštívili sme aj síce turisticky menej propagované, ale tiež vyhlásené za pamiatku UNESCO – Múzeum lepry v Bergene. Podľa slov sprievodkyne, posledný pacient zomrel na túto zákernú chorobu v miestnej nemocnici v r. 1979. Nielen gurmáni, ale aj biológovia so záujmom navštívili tiež svetoznámy rybí trh – zaujali rôzne druhy kreviet, krabov, homárov a ďalších viac i menej známych najmä morských rýb. Nedeľa bola zameraná na pešiu turistiku. Vystúpi-

li sme na jeden z najzaujímavejších prírodných útvarov Nórska - na vyhladkovú skalnú plošinu **Preikestolen** – tzv. **Kazateľnicu**. Táto sa týči 604 m nad hladinu Lysefjordu.

Preikestolen

Z Preikestolenu je nádherný výhľad nielen do závratnej hĺbky fjordu, ale aj na vrcholy okolitých horských masívov. Po dosť fyzicky náročnom, avšak esteticky nádhernom výstupe sme pokračovali v ceste do **Stavangeru**. Stavanger je 4. najväčšie mesto Nórska. Navštívili sme **Ropné múzeum**, zamerané na ťažbu a spracovanie ropy.

Ôsmy deň exkurzie sme strávili v **Kristiansande**. Toto pomerne malé univerzitné mestečko zaujalo účastníkov mestskými hradbami, pevnosťou, prístavom, krásnymi parkami, celkovou čistotou a upravenosťou. Univerzita v Kristiansande má s Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre viacročnú úspešnú spoluprácu – najmä v oblasti chémie a ekológie. Niekoľko našich študentov sa v Kristiansande pravidelne zúčastňuje študijného pobytu Erasmus.

Posledný deň exkurzie sme cestovali trajektom do Dánska a potom cez Nemecko a Českú republiku do Nitry.

Táto odborná exkurzia do krajiny Trollov – do Nórska bola podporená z 2 veľkých projektov, ktoré v súčasnej dobe prebiehajú na Fakulte prírodných vied UKF v Nitre – a to z **projektu APVV-0486 - 07** (vedúcim je prof. RNDr. Zelenický, CSc.) a **projektu PRIMAS** (manažérkou projektu je doc. PaedDr. Čeretková, PhD.). Úprimné poďakovanie účastníkov tejto formy vzdelávania učiteľov patrí tiež hlavným organizátorom podujatia – PaedDr. Anne Sandanusovej, Ph.D. a doc. RNDr. Ľudmile Illásovej, PhD. Na podnet účastníkov exkurzie budúce leto (začiatkom júla 2011) Katedra zoológie a antropológie FPV UKF v Nitre plánuje pripraviť podobnú prírodovedne zameranú **odbornú exkurziu do Škótska**. Sledujte preto nasledujúce čísla nášho časopisu, v ktorých Vás budeme aktuálne informovať o programe tohto podujatia. Podrobnejšie informácie tiež nájdete na www.kza.fpv.ukf.sk.

PaedDr. Anna Sandanusová, Ph.D.
Katedra zoológie a antropológie UKF v Nitre

SETKÁNÍ PEDAGOGŮ VE ŠVÝCARSKU

Stalo se již tradicí, že se rok co rok setkávají pedagogové evropských zahradnických škol na pracovních seminářích v některém kontinentálním státě. Letos bylo vybráno Švýcarsko – země s bohatě rozvinutou zahradnickou výrobou a školstvím dosahujícím vysoké úrovně.

Shromáždění pracovního společenství pedagogů, v pořadí již šesté, se konalo ve dnech 5.–10. 4. 2010 v prestižním vzdělávacím centru Niederlenz, kanton Aargau nedaleko Zürichu za účasti zástupců 10 zemí Evropy. Nechyběla mezi nimi ani Česká republika. Ve výčtu účastníků byla i Mgr. Helena Badalová z odloučeného pracoviště SOŠZ a SOU Rajhrad v Brně-Bohunicích, kterou jsem při této příležitosti požádal o následující rozhovor.

Můžete nám úvodem přiblížit hlavní náplň jednání?

Mozaika týdenního setkání zahrnovala aktuální problematiku zahradnického školství jak v jednotlivých státech, tak i v evropském kontextu. Hlavní náplní byla výměna zku-

Jednalo se o problematiku zahradnického školství

šeností a plánování další spolupráce v oblasti odborných praxí našich žáků, a příprava mezinárodní soutěže mladých zahradníků, která proběhne letos v září v estonské Rāpině.

Jednalo se i o programu Comenius, který umožňuje realizaci mezinárodní výměny studentů v rámci praktického vzdělávání. Byl zde vyhodnocen nejen dosavadní průběh tohoto projektu, ale i navrženy a rozpracovány mety pro následující období. Zároveň byly vymezeny i další směry spolupráce.

Prohlídka zahradnického centra

Obsáhle se hovořilo i o náplni příštího semináře společností evropských učitelů zahradnictví, které se uskuteční v r. 2011 v Německu v Münsteru.

Na setkání zazněla řada příspěvků, které podle Vás patřily k nejzajímavějším?

Pozoruhodné bylo kupř. vystoupení zástupkyně hostitelské země na téma „Zahradnické vzdělávání ve Švýcarsku“, v němž se hovořilo o potřebě propojení teoretické a praktické výuky a požadavcích firem zajišťujících žákovskou praxi.

Součástí pobytu byl zajisté i doprovodný program...

Ten byl bezesporu pestrý. Hostitelé se nám snažili ukázat nejen zdejší památky a pozoruhodnosti ve světle národ-

ních tradic, ale také přední zahradnická centra. Prohlédli jsme si např. věhlasnou rodinnou firmu Zulauf ve městě Schinznach zaměřenou na produkci okrasných školek, dále Profilor věnující se produkci okrasných rostlin, Schwarz Gemüse Jungpflanzen ve Villigenu pěstující biozeleninu. Navštívili jsem vzdělávací středisko východního Švýcarska ve městě Sulgen v kantonu Thurgau, kde se připravují učni v oborech sadovnictví a krajinářské tvorby. K vrcholům patřilo nahlédnutí do vědeckovýzkumného centra Paul Scherrer Institut, kde probíhají špičkové výzkumy v oblasti fyziky mající značná využití v lékařství a klimatologii. Ve zdejším institutu nechybí ani protonový urychlovač a moderní popularizační oddělení, které podává působivou formou informace o dosažených výsledcích.

Plno dojmů zanechalo i zahradnictví niederlenzké školy. Zvláštností je, že hlavním produktem je tu *Primula x pruhoniciana* 'Wanda', původně vyšlechtěná v našich Průhonicích.

Závěrem se nemohu vyhnout otázce, jaký vidíte přínos tohoto setkání?

Především musím zdůraznit, že nejde o formální setkávání a vzájemné poznávání, ale skutečně o získávání nových zkušeností a seznamování se s novými a osvědčenými metodami výuky, které jsou pro další zkvalitnění budoucích zahradníků nepostradatelné. Projekty partnerství škol přinášejí pro každou z nich značný přínos, který lze v pedagogickém procesu plně využít. To se týká i naší rajhradské školy.

Ing. Jiří Ptáček, Brno

KAM S BUDOUCÍMI ODBORNÍKY NA EXKURZI?

Pokud se vydáte se žáky do Maďarska, zde jsou tři tipy, které netradiční formou naučí žáky zamyslet se nad faunou a flórou i životem lidí různých epoch. Ve školním roce 2009–2010 jsme vyjeli se žáky Vyšší odborné školy a Střední školy veterinární, zemědělské a zdravotnické Třebíč a s JEKOU (výhodného cestování skupin mládeže a rodin) na odbornou exkurzi do Maďarska.

Zajímavým tipem pro žáky zaměřené na zemědělství a veterinu je Muzeum zemědělství. Překvapily nás rozsáhlé sbírky o vývoji fauny, o obydlích lidí v různých dobách, o lovu zvířat a jejich následném zpracování, využití přírodních surovin a rostlin vhodných k obživě. Velmi nás zaujalo i zpracování medových pláství, chmelu, či obilí. Kromě praktických sbírek je zde také obrovská síň s výstavou paroží, ale také například ukázka vývoje rybolovu. Toto muzeum najdete v samém centru Budapešti.

Dalším úžasným místem je Tropicarium. Kromě podmořského akvária se žraloky, želvou, platýzi a zářícími rybičkami

V Muzeu zemědělství v Budapešti

tu mají domov exotičtí ptáci, volně létající a posedávající na palmách a stromech kolem nichž procházíte. Pod mostem se líně válejí krokodýli a hnízdí vzácní ptáci. Stojí za to i návštěva komplexu skanzenu v Szentedré, vesničky a obydlí na rozloze 60 ha. Můžete jen odhadovat, na co se používaly různé vystavené artefakty, navštívíte vesnickou školu nebo se jen tak projedete po vesničkách vláčkem.

Společné foto

Kromě jiného jsme navštívili Ostřihom s velkolepou bazilikou, prohlédli si ji i městečko z hradního návrší. Vzhledem k deštivému, ale docela teplému počasí se plán

exkurze změnil, ale i tak jsme zhlédli místa spojená s historií Maďarska jako Visegrád s hradním komplexem a hotelem, kde byla podepsaná Visegrádská smlouva, Budapešť s tříhodinovým výkladem a procházkou vedenou paní průvodkyní. Tam jsme navštívili jak část budínskou, obudínskou, tak i peštskou, koukli na rozvodněný Dunaj a okolí z Bašty a z vršku Gellért, po jehož návštěvě jsme se odměnili prohlídkou a nákupem marcipánu v Muzeu marcipánu. Kromě odborných a historických expozic jsme museli ochutnat i typicky maďarskou atmosféru – a to na tržnici v Budapešti s nepřeberným množstvím maďarských klobás, salámů a dalších výrobků a samozřejmě termály, které byly nedaleko Szentedré v nově postaveném aquaparku Ramada. Korunou prohlídky Budapešti a odpočinkovou zónou byla hodinová projížďka lodí po Dunaji.

Naše exkurze v Maďarsku trvala 5 dnů, ale tyto dny byly plné zajímavých akcí a míst.

Myslím, že jsme všichni přijeli obohaceni o historii a hlavně odbornost v oboru, který se žáci učí.

Mgr. Jana Chalupníková, VOŠ a SŠVZZ Třebíč

VLÁDA NA DOROVNÁNÍ PŘÍMÝCH PLATEB NEREFLEKTUJE

Tři dny před hodnocením sto dnů v úřadu nové vlády vydal ČSÚ informaci o vývoji produkce českého zemědělství ve 3. čtvrtletí 2010. Porovnával třetí čtvrtletí loňského roku s letošním v produkci prasat, skotu a drůbeže. Propad ve výrobě masa byl u těchto komodit více než čtyřprocentní, u skotu dokonce šestiprocentní, za to dovozy zejména vepřového a hovězího masa skoro o deset procent narostly.

Za zvláštní pozornost stojí údaj ČSÚ o vývoji porážek prasnic, který vykazuje nárůst neuvěřitelných 13,7 %! Tyto

a podobné zprávy chrlí ČSÚ čtvrtletí co čtvrtletí od našeho vstupu do EU, a to už je 6 let. Pokud vláda v této situaci dalšího propadu českého zemědělství setrvá v názoru, že na dorovnání přímých plateb nejsou a nebudou peníze, pak je otázkou, zda si čeští zemědělci za dva tři roky budou vůbec moci stěžovat, jestli tu některé agrární obory vůbec budou!

S panem premiérem Nečasem jsme o rozpočtu před časem jednali. Dali jsme mu kvalitní analytický materiál, který je střízlivý a objektivní. Při jednání jsme nehráli maximální variantu požadavků na rozpočet, na rozdíl od minulých let. Jestliže ale reakce premiéra je taková, že nám nedává ani milimetr prostoru (na tiskové konferenci 1. listopadu v budově MZe nedal naději na dorovnání TOP UP státem), pak nám dává velmi nepříjemné sdělení. A sice, že v této zemi ten, který jedná korektně, slušně a zdrženlivě nic nedosáhne. Přesně takto jsme od nástupu této vlády jednali a výsledek je takový, jaký je.

Na 23. listopadu 2010 proto svoláváme do pražské Lucerny shromáždění zemědělců a zpracovatelů ČR. Tam se poradíme, jak dál. Nedat ani korunu na citlivé komodity v rámci TOP UP s vědomím důsledků..., pro to zkrátka nemám slov!

Ing. Jan Veleba
prezident Agrární komory ČR

KAŽDÝM DNEM

přicházíme o 14 hektarů zemědělské půdy

Půda a obzvláště ta zemědělská patří k bohatství každé země. Měli bychom s ní proto zacházet velmi uvážlivě.

Bohužel tomu tak vždy nebývá: nejen že zcela mizí, ale zhoršuje se i její kvalita. Podle Českého statistického úřadu činí celková výměra zemědělské půdy v České republice zhruba 4,2 milionu hektarů, avšak každým dnem přichází naše země o 14 hektarů. Nejvíce půdy ubývá v důsledku průmyslové a bytové výstavby – téměř 39 % z celkového úbytku, přes 25 % připadá na těžbu nerostných surovin, necelých 12 % pro dopravu a sítě a o zbytek se dělí vodní hospodářství, rekreace a sport, následné zalesnění a ostatní. Nejde však pouze o to, že mizí půda, která by mohla sloužit k pěstování plodin; kromě úbytku dochází k její degradaci kontaminací a zrychlenou erozí. Navíc, ze širšího pohledu, plní půda kromě zemědělských funkcí mnohé další, především vodohospodářské a ekologické. Negativní důsledky jsou zřejmé a mohli jsme se o nich opětovně přesvědčit při nedávných záplavách.

Počátky nešetrného chování k zemědělské půdě spadají do 50. let minulého století. Začalo to nesmyslným scelováním pozemků, pokračovalo nástupem industriálního zemědělství s jeho těžkou technikou a masivními zábory půdy pro občanskou a průmyslovou výstavbu a těžbu nerostných surovin – a to vše nekončí ani dnes. Za posledních 80 let zmizelo u nás více než 22 % zemědělského půdního fondu.

Historicky nejhorším obdobím byla léta 1976–1981, kdy se ztrácelo téměř 40 hektarů denně. K nepříliš šetrným zásahům do přírody patří také vodohospodářské stavby, kterým se říkalo meliorace, ale správné označení je odvodňování.

Důvodů, proč si půdy stále nevážíme, je několik: nízké celospolečenské povědomí o významu tohoto bohatství, nevhodná legislativa a s ní související velmi nízké ceny půdy, které neplní funkci ekonomického nástroje její ochrany (několikanásobně nižší než v jiných zemích – metr kvalitní zemědělské půdy se dá pořídit již za zhruba 27 Kč), přílišná benevolence vůči požadavkům developerů.

Samostatnou kapitolu představuje neúcta a soustavné porušování územních plánů, jejichž změny – iniciované investory – jsou téměř trvalou činností v řadě měst a obcí. Jednou ze slabých stránek provázejících problém ochrany půdního fondu je činnost kontrolních orgánů ustavených k tomuto účelu (většinou jsou součástí odborů životního prostředí obcí s rozšířenou působností a krajů) a neúčinnost případných sankcí. Velmi čitelným příkladem špatného zacházení s půdou jsou takzvaná satelitní městečka, mnohdy postavená uprostřed jinak úrodných polí.

(tes)

CHOVATELSKÝ DEN V TŘEBÍČI

– letos podevatenácté –

Dne 11. a 12. září 2010 se v jezdeckém areálu v Třebíči za Polankou konal XIX. ročník Chovatelského dne. Tuto již tradiční akci organizovala Vyšší odborná škola a Střední škola veterinární, zemědělská a zdravotnická Třebíč ve spolupráci se Svazem chovatelů českomoravského belgického koně – oblast Morava I, Třebíč, Okresní agrární komorou, TTS energo Třebíč a Svazem jihomoravských chovatelů.

Dvoudenní akce byla zahájena v sobotu dopoledne slavnostním průvodem sedlových koní v doprovodu koňských záprží. Návštěvníci zaplněného Karlova náměstí s hlasitým aplausem obdivovali krásu a impozantnost čtyřspřeží pana Vlašice z Ranče Ladná a pana Prokše ze Štoku. Rovněž trojspřeží (triga) noriků (ve zbarvení dalmatinů) vedené panem Jirgalou sklídilo obdiv přihlížejících, stejně jako majestátní a elegantní chod starokladrubského plemene v záprží pana Kabátka. Po nich následovala další dvojspřeží různých typů bryček a v nich zapřažených tažných plemen.

Nedělní program začal ranní přejímkou hospodářských zvířat (koní, skotu, ovcí, koz a malých hospodářských zvířat). Poté následovalo hodnocení koní a kolekcí na ruce. Současně probíhala první skoková soutěž – **postupná obtížnost do 90 cm**, s tímto výsledkem: 1. a 2. místo obsadila Markéta Zichová – stáj Málkovská na koních Dueta a Lucky, 3. místo Tereza Hlávková na koni Grand Step Koláček – JS Gramus Stránecká Zhoř. Následující parkur s **volbou překážek do 100 cm se žolíkem** vyhrála Tereza Hlávková – Grand Step Koláček – ze stáje JS Gramus Stránecká Zhoř, 2. místo

obsadila Markéta Moláková na koni Falbala – stáj Málkovská a třetí Nikola Jurdová s Jasmínem z JK Nová Ves.

Oficiální zahájení akce se uskutečnilo v poledne za přítomnosti mnoha hostů. Nejdříve odezněly slavnostní fanfáry, poté vystoupil s projevem ředitel Chovatelského dne a pořádající školy pan. Miroslav Dočkal. Závěrečná ceremonie patřila soutěžícím z dopoledního programu, jež na stupních vítězů dekorovala paní Marie Kružiková, radní kraje Vysočina.

Odpoledne bylo věnováno koním v záprěží, soutěžím ovladatelnosti v kládě a v těžkém tahu s ukázkou paravol-tiže (USP Tavíkovice – pod vedením p. Potůčka).

Tradiční a významnou součástí byl **XIII. ročník memoriálu Ladislava Svobody** (soutěž pro chladnokrevné koně). Ve vozatajské soutěži zvítězil Petr Vlašic s koňmi Saigon a Duda ze stáje Ranč Ladrná, na 2. místě se umístil Martin Prokš, stáj Štoky a 3. místo obsadil domácí vozataj Josef Pernička ze stáje Pernička Stařeč. Velmi zajímavý byl **Honební parkur** o pohár ředitele TTS Třebíč s tímto pořadím – 1. místo Jaroslav Drápela ml. s Astrou a Natali ze stáje Drápela Lesůňky, 2. místo Jaroslav Drápela st. se stejnými koňmi a totožné stáje, 3. místo Jiří Kocmánek ze stáje Kocmánek Červená Hospoda. Vozatajské soutěže byly ukončeny parkurem pro jednospřeží o pohár **Svazu jihomoravských chovatelů** s vítězkou sl. Šárkou Dobešovou se Siglavi Dragan – stáj Horký, další

pořadí obsadili František Durda a Bronislav Benáček. Divácky atraktivní byla soutěž v ovladatelnosti koně s taženou kládou. Se skvělou jízdou zvítězil František Durda s Amisem, další místa obsadili Josef Pernička a Milan Peštál a rovněž v těžkém tahu s maximální hmotností 1300 kg s následným hodnocením stylu tahu zvítězil Josef Pernička ze Starče, v dalším pořadí František Durda a Bronislav Benáček. Další nádhernou ukázkou ovladatelnosti záprěže předvedli vozatajové P. Vlašic (s čtyřspřežím chladnokrevníků šachovnicově zapřažených – černá-bílá) a M. Prokš (s čtyřspřežím vraníků). Tato sportovní tzv. královská disciplína vévodí soutěžím spřežení, protože je nesmírně náročná na vedení.

Součástí chovatelského dne byla také ukázkou plemen ostatních druhů a kategorií hospodářských zvířat, zemědělské techniky, včetně služeb pro zemědělství, a ochutnávka soutěžních potravin „**Regionální potravina kraje Vysočina 2010**“. Obrovský dík patří všem, kteří do Třebíče přijeli i ze vzdálenějších koutů republiky a postarali se o příjemnou atmosféru Chovatelského dne. Děkujeme navíc všem sponzorům a také dobrovolníkům, žákům 3. ročníku zemědělských oborů pořadatelské školy, kteří se s plným nasazením snažili o co nejlepší průběh celé akce.

Těšíme se na shledanou příští rok!!!

Ing. Ladislav Svoboda
hlavní pořadatel

PODZIMNÍ DOSTIHY ŽÁKŮ

Posledním dostihem svátečního dostihového odpoledne, kdy se ve Velké Chuchli běžela 32. velká cena českého turfú (zvítězil Taro s žokejem Lukáškem, trenér J. Váňa, ze stáje Viktora Komárka) a 32. velká cena Prahy (zvítěžila Corcovada s žokejem Zatloukalem, trenér Ing. V. Luka ml., stáj DAR), byl 19. 9. žákovský dostih CENA HIPPOSPOLU na 1400 metrů.

V padocku se po vyslechnutí posledních pokynů před dostihem od trenérů vyhouplo do sedel pět žáků a šest žákyň (z toho 2 žákyň z dálkového studia), absolvovali zkušební cval a všichni bez problémů vstoupili do startovacích boxů. Po startu byla nejaktivnější Myranga, v cílové rovině se do čela dostal favorit Caney s Martinem Laubem a velmi lehce o 5 délek v dostihu zvítězil. Druhý doběhl Kevin the knight s Michalem Demo, třetí Myranga se Sabrinou Kuchařovou, čtvrtý Chrissio s Petrou Prenerovou, pátá Roseburn s Barborou Galatíkovou. Dále proběhli cílem Nextreme s Hanou Růžickovou, Letní hvězda s Barborou Skořinskou, Rabbit Zaha s Danielem Zurynkem, Andalouse s Martinem Piruchem, Arrows Pepe s Marianem Kolčavou a Doornbloem

s Lucií Škábovou. Po převážení jezdců po dostihu a schválení doběhu dostihovou komisí obdrželi v malém padocku zástupce majitele stáje Hexion-Váňa, trenér Josef Váňa a první tři umístění jezdců hezké poháry.

První říjnovou neděli se ve Velké Chuchli konal předposlední letošní žákovský dostih CENA SPOLEČNOSTI IDS PRAHA na 1400 metrů.

V padocku se představilo 8 koní v sedlech byli 4 žáci a 5 žákyň (1 z dálkového studia). Největší favorit Roseburn s Martinem Laubem v sedle splnili svoji roli a jistě o jednu a čtvrt délky zvítězili. Pro Martina to bylo páté letošní vítězství. Majitelem Roseburn je stáj KUFR, vítězným trenérem Jaroslav Drlík. Na druhém místě doběhl Velasques s Pavlínou Hon-

Daniel Zurynek

sovou, třetí Redul s Kristýnou Skořinskou, čtvrtá Roxala s Michalem Demo, pátá Tankréda se Sabrinou Kuchařovou, dále Dajka s Lívií Machalíkovou, Blýskáček s Danielem Zurynkem a Borneus s debutujícím Josefem Chmelařem. Vítězný tým a první tři umístění jezdci-žáci převzali v dekorovacím altánku čestné ceny, které za občanské

sdužení Hippospol Velká Chuchle předával Ing. Václav Kolečko.

Poslední žákovský dostih letošní sezóny a vyhodnocení seriálu žákovských dostihů se uskutečnil 31. 10. 2010.

Ing. Marcela Sýkorová, SŠDSaJ ve Velké Chuchli

PODZIMNÍ AKCE STŘEDNÍ ŠKOLY V OPOČNĚ

Farmáři z naší školy pomáhali při výstavě

O víkendu 25. a 26. září se konala v areálu Základní organizace Českého svazu chovatelů v Třeběchovicích p. O. Krajská výstava drobného zvířectva – drůbeže, králíků a holubů.

Pomoc hodnotící komisi

Výstavě předcházelo posuzování všech zvířat odborníky. Posuzovatelům pomáhali žáci farmářských oborů z pracoviště Opočno, kteří byli nápomocni při odchytu zvířat a při zápisu jejich hodnocení. Tato akce byla pro naše žáky velkým přínosem, neboť získané praktické zkušenosti využijí ve výuce předmětu Chov drobných hospodářských zvířat.

Střední škola na Dožínkách 2010

Letos v září se již po sedmé konaly „Královéhradecké krajské dožínky“. Během dvou dnů jsme mohli v Šimkových sadech vidět a zakoupit si nejlepší produkty českých zemědělců a potravinářů. Akce byla doprovázena řadou atrakcí a kulturních vystoupení.

Střední škola a Základní škola, Nové Město n. M., pracoviště Opočno se zde tradičně prezentuje. Žákyně 3. ročníku oboru Květinářské a aranžérské práce s učitelkou odborného výcviku paní Hyjánkovou vyzdobily svými výrobky jeden z připravených stánků. Žákům 9. ročníků základních škol podávaly informace o oborech vzdělávání v naší škole. V sobotu náš stánek upoutával výzdobou mnoho kolemjdoucích návštěvníků „Dožíněk“.

Ing. Jiří Mlateček
SŠ a ZŠ Nové Město n. M., pracoviště Opočno

Na fotografiích (na obálce a uvnitř) jsou žáci 3. ročníku V. Reichrtová, J. Dorner a J. Binko při zápisu hodnocení zvířat a žákyně V. Bartošová a J. Lebedová při barvení keramických knoflíků.

ZLATÝ POHÁR LINDE

Dne 15. září 2010 na Mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně převzali zástupci Střední odborné školy veterinární, mechanizační a zahradnické a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky v Českých Budějovicích Zlatý pohár Linde v mezinárodní soutěži žáků středních škol ve svařování. Samotná soutěž proběhla již po čtrnácté, a to 20. a 21. dubna 2010.

Pořadatelem této mezinárodní soutěže, do které se zapojilo 125 soutěžících, byla Střední škola strojírenská a dopravní ve Frýdku-Místku. Soutěžilo se ve svařování obalenou elektrodou (plamenem a v ochranné atmosféře) a svařování nerez. Střední odborná škola veterinární, mechanizační a zahradnická a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky v Českých Budějovicích byla dlouhodobě vyhodnocena jako nejúspěšnější škola v mezinárodní svářečské soutěži o Zlatý pohár Linde. Proto byli členy soutěžního družstva na mezinárodní soutěži mladých svářečů tři její žáci, a to Zdeněk Liška, Ladislav Pejšek a Tomáš Janoušek.

Mimořádného úspěchu dosáhl Ladislav Pejšek, který byl na 1. místě z 30 soutěžících v metodě 111 – obalená elektroda (praktická část). Tomáš Janoušek obsadil 8. místo z 50 soutěžících v metodě 135 – ochranná atmosféra (praktická část) a Zdeněk Liška se umístil na 10. až 13. místě z 30 soutěžících v metodě 311 – svařování plamenem (praktická část).

Účast v těchto soutěžích vyžaduje nejen zručnost a pracovitost žáků, ale i náročnou a svědomitou přípravu. Družstvo školy připravuje do soutěže odborný učitel pan Jiří Janouch.

- nh -

VYUŽITÍ BIOPLYNU V DOPRAVĚ

V současnosti s u nás bioplyn používá jako obnovitelné palivo pro výrobu elektřiny a tepla v kogeneračních jednotkách umístěných v blízkosti bioplynových stanic.

Důvodem je primárně zavedená veřejná podpora instalací využívajícím obnovitelné zdroje energie pro výrobu elektřiny formou garantovaných výkupních cen respektive „zelených“ bonusů majících charakter příplatku za environmentálně šetrnou výrobu elektrické energie. Nevýhodou takovýchto instalací je nedostatečné využití tepla z kogenerace, zvláště v letním období. V zahraničí se proto v poslední době objevuje řada instalací s úpravou bioplynu na biometan, který je pak plnohodnotnou náhradou zemního plynu využitelného mj. i jako motorové palivo v dopravě. Je to buď přímým zásobováním blízko ležících plnicích stanic na stlačený (zemní) plyn – CNG (z angl. „Compressed Natural Gas“), nebo vtláčením do distribuční sítě zemního plynu, jejímž prostřednictvím lze pak biometan dodávat (virtuálně) mnohem širšímu okruhu dalších možných zájemců.

Výhody úpravy bioplynu na biometan

Dát „zelenou“ takovémuuto využívání bioplynu má smysl z několika důvodů. Úpravou na biometan lze efektivně využít větší část primární energie obsažené v bioplynu než je dnes obvyklé. Zatímco bioplynová stanice zpravidla zhodnotí 40–50 % energie v bioplynu ve formě elektřiny případně i tepla (mimo vlastní potřebu), při úpravě na biometan a jeho dodávce do plynovodní sítě roste tento potenciál i na více než 60 %. Jako motorové palivo je dále biometan šetrnější k životnímu prostředí, a to nejen ve srovnání s běžnou naftou či benzinem, ale i jejich obnovitelnými substituty – biodieselem a bioetanolem vyráběnými u nás z tradičních plodin. Zatímco při výrobě bioetanolu z obilí či biodieselu (resp. metylesteru řepkové oleje) z řepky olejné lze v našich podmínkách získat reálný hektarový energetický zisk mezi 20 až 50 GJ, v případě bioplynu to může být 120 ale i víc GJ v podobě finálního paliva, jsou-li pro jeho produkci vhodné plodiny, jako je např. kukuřice.

Často diskutovaná bilance energetických vstupů a výstupů při výrobě a užívání biopaliv je pro bioplyn jednoznačně pozitivní. V případě výroby bioplynu z kukuřice jsou energetické vstupy, jež je nutné vložit do vypěstované kukuřice, v porovnání s výnosem v podobě dále využitelné zelené hmoty asi v poměru 1:3. Po odpočtu vlastní technolo-

gické spotřeby bioplynové stanice (v závislosti na použité technologii anaerobní fermentace představuje zpravidla 15–20 % energie obsažené ve vyráběném bioplynu) tento poměr klesá na přibližně 1:2,5 a po odpočtu vlastní spotřeby případného čištění bioplynu na kvalitu zemního plynu (opět ve výši 15–20 % v závislosti na typu technologie a finální tlakové úrovni plynu při konečném využití) pak ve výsledných asi 1:2.

Zdrojem pro výrobu bioplynu resp. biometanu mohou být ale i nejrůznější organické materiály, které mají povahu odpadu. Například z jedné tuny kuchyňského bioodpadu může být vyrobeno tolik biometanu, že s ním autobus nebo svozový vůz ujede vzdálenost 200 i více kilometrů. Chytrou koncepcí odpadového hospodářství lze tak z bioodpadů „pohánět“ např. CNG autobusy městské hromadné dopravy, odpadářské vozy apod.

Technologie úpravy bioplynu na biometan

Existuje celá řada technologií umožňujících zvýšit v produkovaném bioplynu podíl energeticky hodnotného biometanu, tj. oddělit z něj nežádoucí příměsi. Zejména se jedná o odstranění oxidu uhličitého tj. CO_2 (v bioplynu je zastoupen v rozmezí 25–55 %), a dále vodní páry (H_2O), sulfanu (H_2S), čpavku (NH_3), vodíku a vzduchu (tj. dusíku a kyslíku), které jsou v bioplynu obsaženy v malých množstvích. U kalového nebo skládkového plynu se pak rovněž vyskytují nežádoucí příměsi na bázi halogenových sloučenin nebo organických sloučenin křemíku. Jednotlivé technologie se liší v principu separace, komplexnosti (některé odstraňují jen některé nežádoucí složky v bioplynu) a robustnosti (kapacitních schopnostech). Před vlastním oddělováním CO_2 obvykle přechází vyčištění surového bioplynu od stopových látek, především síry, která by negativně ovlivňovala další proces obohacování.

Příklady ze zahraničí

Biometan je jako motorové palivo dnes využíván v několika evropských velkoměstech – příkladem může být švédský Stockholm, francouzské Lille nebo švýcarský Bern. Na biometan zde jezdí desítky autobusů městské hromadné

dopravy. Limitované kapacity čistírenských provozů a rostoucí počet motorových vozidel jezdících na stlačený (zemní) plyn nicméně vedou k využívání dalších vhodných surovin pro výrobu biometanu jako jsou nejrůznější bioodpady či i záměrně pěstované suroviny. Takto jsou řešeny nedávno dokončené projekty na využití bioplynu v dopravě v německém Berlíně, španělském Madridu či rakouském Margarethen am Moos. Že nejen autobusy, ale dokonce i motorový vlak může jezdit na bioplyn pak dokazuje švédský Linköping. Všechny výše uvedené projekty vznikly hlavně s cílem snížit

negativní vlivy autobusové hromadné dopravy ale i dalších dopravních prostředků na životní prostředí. Staly se však současně názorným příkladem, jak lze automobilovou dopravu učinit nejen ekologicky šetrnější, ale i nezávislou na konvenčních motorových palivech, přitom však trvale udržitelně a za přijatelných ekonomických nákladů. Proto si zaslouží bližší představení – třeba jako zajímavá inspirace pro některé z českých a moravských měst.

Ing. Zdeněk Celta
Regionální pracoviště ÚZEI Opava

ŠVESTKOBANÍ – POVODNĚ – VÝROBEK ROKU

V krásné krajině Českého ráje se v sobotu 11. září slavilo tradiční Švestkobraní. Na programu celý den byly oblíbené zápasy sumo v povidlech nebo povidlův klouzačka, soutěž v pojídání švestkových knedlíků – vítěz jich za 15 minut dokázal spořádat 35.

Svá ocenění zde také převzali nejlepší potravinářští výrobci z Libereckého kraje. Vítězové soutěže o Výrodek Libereckého kraje 2010 měli být původně vyhlášeni už 4. září na dožínkách ve Smržovce, ale kvůli katastrofálním povodním, které v Libereckém kraji postihly i zemědělce, se rozhodla Regionální agrární rada po dohodě se zástupci Krajského úřadu v Liberci akci zrušit a ušetřené peníze chce použít právě pro postižené zemědělce.

Počátkem srpna po vydatných deštích postihly více než třetinu měst a obcí v Libereckém kraji ničivé rozsáhlé povodně, po kterých zůstaly škody za více než 8 miliard korun. Voda zaplavila i louky a pole, na kterých v té době byla ještě neskližená úroda. Zcela zničena byla úroda na 2000 ha a odhad škod na majetku zemědělců je více než 100 milionů. Kvůli přetrvávající nepřízni počasí navíc nabraly výrazné zpoždění i žně. Tak špatný rok zažili pěstitelé naposledy před devíti lety.

Soutěž o výrobek roku se letos uskutečnila už po sedmé. Vyhláší ji Liberecký kraj ve spolupráci s Regionální agrární radou. Do soutěže se mohou přihlásit jenom výrobci se sídlem na území kraje. Hlavním cílem soutěže je upozornit na kvalitní výrobky zemědělských a potravinářských firem z regionu a propagovat je i za hranicemi kraje. Své ocenění převzali výrobci v devíti kategoriích. Celkově porota posuzovala rekordních 51 produktů od 27 výrobců. Absolutním vítězem a nejvyšší počet bodů si odnesl Kozí sýr archivní z farmy Josefa Pulíčka v Pěncíně u Jablonce nad Nisou. Pan Pulíček získal nejen celkové vítězství, ale také zvítězil ve své kategorii biopotravina a dále získal první místo v kategorii Soukromé farmy za svůj tavený kozí sýr. K tradičně úspěšným účastníkům patří Jizerské pekárny, které letos získaly ocenění za svůj košíček s jahodami, porota ocenila i karamelky s oříšky a semínky z JVS Semilské pekárny. Ozna-

čení výrobek Libereckého kraje ponesou příští dva roky i brambůrky Milana Matouška z Desné nebo jablko-rakyt-níkový džem turnovské firmy Ekoplanet. Ocenění získala i stoprocentní jablečná šťáva firmy Stará Dáma z Křižan a Yolly pina colada z příšovické mlékárny Plastcom a krutí uzené prso firmy Prominent CZ. Vítězové mají nejen právo používat po dobu dvou let na oceněném výrobku značku „Výrodek Libereckého kraje“, získávají k tomu také finanční ocenění 20 tisíc korun a absolutní vítěz s nejvyšším počtem bodů 40 tisíc korun. Návštěvníci Švestkobraní měli možnost všechny výrobky, které výrobci do soutěže přihlásili, ochutnat a koupit.

A vy ostatní, pokud někdy zavítáte do severních Čech na Jablonecko, nezapomeňte se zastavit v Pěncíně na farmě pana Josefa Pulíčka a ochutnejte skvělé kozí sýry a ostatní výrobky z kozího a ovčího mléka a masa, nebudete litovat.

Ing. Jitka Tvrzníková
Regionální pracoviště ÚZEI Liberec

Kozí farma Josefa Pulíčka v Pěncíně

STUDENTSKÝ ANTIKVARIÁT – INSPIRACE I PRO DALŠÍ ŠKOLY

Kniha je bezpochyby základem vědění, skýtá se v ní obrovské množství informací, ale i zábavy, nebo zkušeností.

Bohužel, v dnešní době se na hodnotu knih hledí stále méně a méně, zkrátka dnešní mladí lidé raději využijí pro získání informací internetu, než knihy. Občas se setkáváme i s názorem typu: „Četl bych, jenom kdyby to nebylo tak drahé“. Myšlenka „co s tím“ hlodala v hlavách několika pedagogů a studentů na Střední škole zemědělské a přírodovědné v Rožnově pod Radhoštěm a po několika plodných diskuzích se přišlo na projekt, který se alespoň pokusí s takovým stavem něco udělat.

Jde o projekt Studentský antikvariát, jeho cíl by se dal shrnout v jedné větě: „**Výchova mládeže ke kladnému vztahu ke knihám jako nositelkám trvalých hodnot**“. Projekt má zatím pouze regionální působnost, respektive bude fungovat jedna pobočka studentského antikvariátu právě na Střední škole zemědělské a přírodovědné. Tady už probíhají intenzivní přípravy prostor, ve kterých bude antikvariát pracovat, a kde budou knihy uloženy. Do konce kalendářního roku by mělo být připraveno veškeré vybavení, měly by být zajištěny prostory a lidé, kteří se o fungování antikvariátu budou starat. Přibližně od ledna do března příštího roku se očekává zkušební provoz, při kterém budou odhaleny případné nedostatky a chyby a také se plánuje spuštění menší reklamní kampaně, například formou letáků. Od dubna pak má antikvariát najet

na normální provoz. Osoby, které se o projekt mají starat, budou vybrány z řad studentů, plánuje se, že se o Studentský antikvariát postarají tři nebo čtyři studenti, jejichž prací bude hlavně třídění přijatých knih, obsluha zákazníků, atd.

Studentský antikvariát má přímo sloužit přibližně třem stovek studentů a zaměstnanců školy. Pro studenty je přínosný především tím, že bude přednostně prodávat a půjčovat knihy, které mají nějaký vztah k oborům vyučovaným na škole, a nabídne i další literaturu související s ekologií, zemědělstvím, potravinářstvím, právní legislativou, atd. Nebude ovšem chybět ani beletrie. Výtěžek, který má být z provozu antikvariátu získán, se použije na organizaci různých přednášek zaměřených na propagaci literatury, přirozeně se malé odměny dočkají i studenti, kteří se o provoz antikvariátu postarají a samozřejmě se použije i k nákupu dalších knih. Počítá se i s tím, že služeb Studentského antikvariátu budou moci využívat i běžní občané města, neboť taková služba, jakou antikvariát je, v Rožnově prozatím chybí. Pevně doufám, že se tento projekt setká s pozitivním ohlasem jak studentů, pro které je přednostně určen, ale i dalších osob, kteří do prostor antikvariátu zavítají.

Pavel Dobeš, student SŠZePř Rožnov pod Radhoštěm

NEOBHOSPODAŘOVANÉ POZEMKY

Prostor pro invazní druhy rostlin, 9. díl

Kustovnice cizí (*Lycium barbarum*, synonymum *Lycium halimifolium*)

Rod kustovnice má větší počet druhů v mírném až subtropickém pásmu. Pro druh, který se objevuje i u nás, vznikla dvě jména, starší a platné je *Lycium barbarum*. Vzhledem k těmto dvěma jménům se objevovaly dlouho i pochybnosti o původním rozšíření druhu. Kustovnice cizí roste v jihovýchodní Evropě a v Malé Asii, postupně se rozšířila po Eurasii, do severní Afriky a Severní Ameriky. Je to opadavý keř s dlouhými prutovitými větvemi, které rostou obloukovitě a dosahují výšky 1 – 3 m. Větve jsou lysé, šedé, s krátkými tenkými špičatými kolci. Pupeny jsou nenápadné, skryté pod borkou a vypadají jen jako vypukliny na větví. Jednoduché listy jsou podlouhlé, našedlé, s krátkým řapíkem, 2,5 – 7 cm dlouhé a až 2,5 cm široké. Květy jsou špinavě růžové, na 2,5 cm dlouhých stopkách. Kustovnice kvete od května do srpna. Plody jsou červené

vejcovité bobule, 1 – 1,5 cm dlouhé, jedovaté. Donedávna se předpokládalo, že semena u nás nedozrají a semena nejsou klíčivá. Dnes se uvádí klíčivost kolem 55 %. Rostlina bujně roste a odnožuje a šíří se kořenovými výmladky. Už jednoletá rostlina dosáhne velikosti 50 – 80 cm. Doporučovala se a používala na tzv. neplodná místa k zakrytí holé půdy, např. podél železničních tratí. Roste u cest, zdí, na neudržovaných svazích, na rumištích. Dobře snáší suché lehké půdy bohaté na živiny, spíše zásadité, hlavně na druhotných, narušených stanovištích. Dokáže pronikat i do přirozených porostů křovin v nížinách i ve středních polohách. Obtížně se likviduje, z kořenů dobře regeneruje.

Jiný druh je kustovnice čínská, která však nemá kolce a má plody až 2,5 cm dlouhé. Ta je používána v čínské tradiční medicíně, někdy se u nás také pěstuje.

RNDr. Jana Möllerová, Praha

140. VÝROČÍ ZEMĚDĚLSKÉ ŠKOLY V PÍSKU

Dne 17. září 2010 Střední zemědělská škola v Písku oslavila 140. výročí založení. Součástí oslav bylo slavnostní zasedání ve škole, prohlídka Školního statku Dobešice a návštěva Zemského hřebčince Písek s. p., školního závodu.

Ve druhé polovině 19. století existovala v jižních Čechách jediná odborná škola pro přípravu zemědělských odborníků se sídlem v Táboře. Ta nestačila uspokojovat požadavky po zemědělském vzdělání a tak roku 1870 vznikla Rolnická škola v Písku.

Účastníci slavnostního zasedání

Škola zpočátku sídlila na různých místech ve městě Písku, prostory byly mnohdy nevyhovující a nastávaly problémy s ubytováním studentů ze vzdálenějších míst.

Velká změna nastala až roku 1887, kdy se škola nastěhovala do vlastní budovy na Pražském předměstí, kde působí dodnes. V průběhu let jak školní budova, tak instituce samotná prošly mnohými změnami, včetně názvu školy. Kolem budovy vznikl park, byla založena školní zahrada se skleníkem a byly postupně dostavěny hospodářské budovy. Historii školy také poznamenala 2. světová válka. V roce 1945 budovu zabrala pro své účely německá armáda a škola se musela přestěhovat do školy lesnické. Ve druhé polovině minulého století budova školy prošla důkladnou rekonstrukcí, která vyvrcholila v loňském roce celkovým zateplením budovy.

V současné době je součástí školy Školní statek Dobešice a školní jídelna přímo v areálu. Pro zájemce škola nabízí tři obory vzdělávání ukončené maturitní zkouškou; Agropodnikání, Ekologie a životní prostředí a Rostlinolékařství. V rámci celoživotního vzdělávání je možné v SZeŠ Písek absolvovat Kurz obecných zemědělských činností, který je určen pro zájemce z řad zemědělské veřejnosti.

Ing. Zdeňka Hůřská, SZeŠ Písek

130 LET ZEMĚDĚLSKÉHO ŠKOLSTVÍ VE FRÝDKU-MÍSTKU

První kapitoly historie zemědělského školství na Frýdecko-Místecku se začaly psát již v 80. letech 19. století a jsou spojeny s aktivitou Filiálního hospodářského spolku paskovského (FHSP), který se později transformoval na Hospodářskou jednotu severovýchodní Moravy v Místku. Jeho člen a dlouholetý předseda Ludvík Kubala, který byl zemským poslancem, podal v květnu 1880 na zemském sněmu Markrabství moravského návrh na zřízení Zimní hospodářské školy v Paskově. Tento návrh byl přijat a zemský sněm se zavázal dotovat nově vzniklou školu.

Dne 26. července bylo na výborové schůzi FHSP rozhodnuto o zřízení Zimní hospodářské školy, která měla sídlit místo v Paskově v Místku. Zimní hospodářská škola (ZHŠ) v Místku zahájila svou činnost dne 15. listopadu 1880. Obec Místek propůjčila škole dvě místnosti v dnes už neexistujícím zájezdním hostinci U Koruny na Příborské ulici. Školní rok trval nejdříve 6, později 7 měsíců v zimní období. Vyučovalo se 6 dní v týdnu od 8 do 15 hodin. Roku 1887 se na doporučení poslance Dr. Kaluse podařilo získat pro školu státní a zemskou podporu ve výši 6000 zlatých na výstavbu nové školní budovy (o rok později byla postavena).

Roku 1910 byla ZHŠ v Místku „pozemštěna“. Budovu se zahradou a jiné učební pomůcky převzala země Morava, která zaplatila za školu hypotéku ve výši 13 000 korun, ustala tak činnost kuratoria. V období první světové války byla aktivita školy omezena, ve školní budově sezotavovali zranění vojáci. Po nešťastných událostech r. 1938 poskytla škola prostory pro uprchlíky a sesterskou školu v Českém Těšíně. O rok později došlo k postátnění školy. Ministerstva školství a zemědělství poskytla obnos na opravu školní budovy a doplnění sbírek a pomůcek. Ve školním roce 1943/44 byla k ZHŠ přidružena Lidová škola zemědělská ve Frýdku (LŠZ).

Učitelé a žáci v roce 1881

Ve víru změn

Po únorových událostech 1948 vstoupil v platnost zákon č. 98/1948 Sb., o základní úpravě jednotného školství. V rovině zemědělských škol mělo dojít k určité unifikaci do té doby rozmanité soustavy rolnických, hospodářských a zahradnických škol. LŠZ je nahrazena tříletou Základní odbornou školou rolnickou, která ukončila svou činnost v r. 1952, kdy ji nahradila dvouletá Zemědělská účetní škola (ZÚŠ), jež měla za úkol vychovávat účetní pro zemědělské organizace. V roce 1954 byla při ZÚŠ zřízena dvouletá Zimní škola zemědělské mládeže, jež byla v r. 1959 nahrazena Učňovskou školou zemědělskou oboru pěstitel-chovatel, která se r. 1961 přeměnila na tříleté Zemědělské odborné učiliště (ZOU). Roku 1960 byla ZÚŠ nahrazena čtyřletou Střední zemědělsko-technickou školou oboru ekonomického (SZTŠ OE), studium bylo ukončeno maturitou. Od r. 1975 započala výstavba střediska pro odborný výcvik na ulici Palkovická. O rok později došlo k rozdělení SZTŠ OE a ZOU. S výstavbou nové školní budovy bylo započato v r. 1982 a za tři roky byl nákladem 17 milionů vybudován moderní objekt, čímž se utvořil jednolitý areál na ulici Na Hrázi.

Po změně plánovaného hospodářství v tržní systém a rozpadu JZD se stávající školský systém začal přetvářet pod vlivem nových společenských a hospodářských požadavků. Mimo stávající soustavu učebních oborů začaly vznikat i obory nové. Změny se samozřejmě nevyhnuly ani naší škole. ZOU se transformovalo ve Střední odborné učiliště zemědělské, které se ve školním roce 2006/2007 sloučilo se Středním odborným učilištěm lesnickým v Bílé, vznikl nový subjekt: Střední škola zemědělská a lesnická.

Současnost školy

Střední škola zemědělská a lesnická ve Frýdku-Místku oslaví 19. listopadu 2010 130. výročí od svého založení. Během své existence prošla vývojem, na jehož konci se

konstituovala do podoby moderní vzdělávací instituce. Je vybavena multimediálními učebnami, jazykovou laboratoří a laboratoří pro přírodovědné předměty, nechybí ani moderní areál pro praktickou výuku. Mezi další výhody patří i vlastní vzdělávací a rekreační středisko v Bílé. Škola také pořádá četné exkurze do zemědělských, lesnických a strojírenských provozů.

O kvalitě výuky nejlépe vypovídají úspěchy našich žáků, kteří se pravidelně umisťují na předních příčkách v celorepublikových i mezinárodních soutěžích: *Mistrovství České republiky v jízdě zručnosti*, *Mezinárodní soutěž žáků středních škol ve svařování: Zlatý pohár Linde*, *Zemědělská olympiáda žáků středních škol* aj. I v rámci mimoškolních aktivit je nabídka široká. Žáci mohou navštěvovat kroužek anglického i německého jazyka, fotokroužek, pro šikovné ruce jsou připraveny kroužky aranžování květin a uměleckého kovářství. V oblasti kultury se staly tradicí návštěvy divadelních představení a autorské výstavy fotografií žáků.

Naše škola získala v tomto školním roce dotaci v rámci projektu *Zavádění moderních technologií do nové odborné laboratoře a jazykové učebny*. Ve školním roce 2008/2009 realizovala projekt *Efektivní využívání ICT ve výuce všeobecně vzdělávacích a odborných předmětů na SŠ*. Díky tomuto projektu žáci i učitelé mohou využívat prostředí Moodle. Škola spolupracuje i s úřady práce a dalšími vzdělávacími institucemi v rámci projektu *Zkusme to společně znovu*. A naši žáci mají možnost přispívat do celostátního deníku MF DNES, protože se účastníme projektu těchto novin *Studenti čtou a píší noviny*.

Co škola nabízí?

Žáci si mohou vybrat ze široké škály tříletých zemědělských, lesnických a technických učebních oborů a čtyřletých oborů s maturitou. Tříletý technický obor **Opravář zemědělských strojů a dopravní techniky** připravuje chlapce pro provádění oprav a údržeb traktorů, automobilů a jiných strojů a zařízení nejen v zemědělství. Mezi nově akreditované učební obory patří tříletý technický obor **Podkovář a zemědělský kovář**, který je zaměřen na kvalifikované provádění kovářských i podkovářských prací, a to zejména při výrobě a opravách zemědělského nářadí, strojů a zařízení, při péči o končetiny hospodářských zvířat a koní. Obor **Zahradník** patří k zemědělsky zaměřeným oborům. Žáci se naučí prakticky využívat znalosti o sortimentu zahradnických rostlin, používaných strojů a zařízení, technologických postupů, podle projektu realizují sadové úpravy a zahradní stavby podle estetických zásad. Mohou absolvovat i specializační kurzy: aranžování, obsluha malé mechanizace. **Zemědělec-farmář** je další tříletý zemědělský obor vyučovaný na naší škole. Žák získá

odborné vědomosti a dovednosti v základech zemědělského hospodaření a dalších specifických činnostech v různých odvětvích a činnostech zaměřených na služby. V r. 2006 se naše škola spojila se Střední školou lesnickou v Bílé a díky tomu se nabídka oborů rozrostla i o učební obor lesnický, jehož praktická výuka zůstala zachována v překrásném prostředí obce Bílá. Učební obor **Lesní mechanizátor** připraví žáky pro kvalifikované provádění prací v ochraně, zakládání a pěstování lesa, těžbě a soustřeďování dříví, druhování, manipulace, dopravě a ochraně dříví. Absolventi tříletých učebních oborů mají možnost pokračovat ve studiu a získat maturitní zkoušku v dvouletém nástavbovém oboru **Podnikání**. Absolvent oboru je odborně připraven úspěšně se vydat na dráhu podnikatele a majitele firmy.

Naše škola nabízí i čtyřleté obory s maturitou. Prvním ze dvou studijních oborů je **Agropodnikání**. Tento obor poskytuje vzdělání a odbornou přípravu pro technicko-hospodářskou činnost a výkon náročných dělnických profesí. Druhý studijní obor **Mechanizace a služby** vzdělává a vychovává studenty pro oblast mechanizovaných činností, zabezpečování provozu mechanizace zemědělství, stavebnictví a dopravy. Mimo uplatnění na trhu práce se absolventům otevírá možnost studia na vyšší odborné škole nebo vysoké škole.

Mgr. David Hovjacký, Mgr. Martin Tuma
SŠZL Frýdek-Místek

Uplynulo 110 let od úmrtí významné osobnosti ...

JOSEF KLIMEŠ

„Dopustili bychom se hrubého nevděku, kdybychom v tomto slavnostním dni, kdy se těšíme z dokonání po drahé doby připravovaného díla, jímž jest na ten čas dovršeno vybudování zdejší střední hospodářské školy, nevzpomněli s nejlubším uznáním a s největší vděčností mužů, kteří si o tento úspěch kulturní práce získali největší zásluhy. Z řady těchto zasloužilých mužů obnovují především památku nezapomenutelného starosty této královské obce Josefa Klimeše, který se svými přáteli založil a povzněl novou Chrudim. Starosta Klimeš a jeho přátelé podnikali veliké dílo obrození tohoto staroslavného města, jež nabylo tak veliké důležitosti pro celé východní Čechy, podle prozíravě osnovaného plánu s napětím všech sil. Hlavním cílem této práce bylo zvelebení a rozmnožení škol, a v tomto oboru vykonala Chrudim dílo veliké. Nenalezneme druhého města v tomto království, kde by bylo o obecné a odborné vzdělání tou měrou postaráno a pečováno, jako v naší Chrudimi...“

K. Adámek, 1905

Při slavnostním otevření nového honosného areálu Královské české zemské hospodářské školy v Chrudimi se, jak vidíme, dostalo vysokého ocenění také představitelům města, v čele s jeho starostou. Plným právem! Slavná historie našeho zemědělského školství není skutečně dílem jen těch, kteří působili ve třídě nebo v ředitelně školy, popřípadě v kanceláři školských orgánů...

Životní dráha Josefa Klimeše začíná 6. března 1828 v Nové Vsi u Chotěboře. Narodil se v rodině majitele továrny na bavlněné zboží. Základní školní vzdělání nabyt v Chrudimi. Již zde projevil zájem i nadání pro hudbu a zpěv, což ho pak provázelo po celý život. Středoškolské vzdělání získal na gymnáziu v Německém Brodě, Hradci Králové a Litomyšli, vysokoškolské začal na polytechnice ve Vídni, dokončil v Praze.

Roku 1849 se usadil v Chrudimi a po svém otci převzal mlýn Janderov. Od mládí se věnoval veřejné činnosti. V letech 1861 až 1878 a potom 1889 až 1900 byl starostou města, v letech 1861 až 1895 také poslancem českého a v období 1873 až 1885 i sněmu říšského. Podílel se, jak říká v úvodním odstavci přímý svědek, podstatným způsobem na obrození

staroslavného města Chrudimi i celého regionu východních Čech, a to jak po stránce hospodářské tak i kulturní. Za jeho purkmistrování zřízeno gymnázium, hospodářská škola, později záložna, cukrovar, lihovar, pivovar... Hodně o sobě dával vědět také na poli hudebním, a to nejen jako výborný zpěvák, ale i velmi zdatný houslista (v tomto směru získal hudební vzdělání ve Vídni u J. Donta) a klavírista.

Podle Charváta (1991) v listopadu 1849 při prvním představení první české kočovné herecké společnosti doprovází jejího ředitele Aloise Prokopa hrou na harmonium při jeho zpěvu Kde domov můj. To byl začátek jeho hudební kariéry, v jejímž průběhu vystupuje jako tenorista v sólových partech oper, zpívá na kostelním kůru i v pěveckém sboru Slavoj, jehož byl zakládajícím členem, dirigentem i předsedou. Zakládá také „svě“ kvarteto, v němž hraje první housle. Udrží přátelské styky s významným houslistou té doby Ferdinandem Laubem, v r. 1881 hostí Bedřicha Smetanu atd. Nedlouho po 72. roce svého života, 11. května 1900 umírá. Nápis na pomníku – „Národní práci a hudebnímu umění byl posvěcen život Tvůj!“ – vystihuje jeho celoživotní snažení (Charvát J., Stará Chrudim, 1991).

V čele „kruhů měšťanských“ u zrodu dnes naší nejstarší zemědělské školy s českým jazykem vyučovacím

První naše dvě rolnické školy po zrušení roboty vznikly, jak známo, v r. 1850. Zatímco škola s německým jazykem vyučovacím v Libverdě pokračovala, škola s českým jazykem vyučovacím v Rabíně jako veřejné učiliště v r. 1857 zanikla. Stávající asymetrii se snažili někteří nadšenci napravit (vznikají dvě privátní „vyšší“ odborné školy). Jednání o založení „ústavu k podporování polního hospodářství a průmyslu“ se uskutečnila i v Litomyšli. V této souvislosti koncem r. 1860 navštívili městskou radu J. B. Lambl (1826–1909), tehdejší „ordinarius čili lokální direktor libverdské školy hospodářské“ se svým dlouholetým přítelem, tehdy přechodně ředitelem písecké reálky Janem Krejčím (1825–1887; vynikající český geolog, v letech 1864 až 1881 profesor na pražské polytechnice, poté na univerzitě. Přispěl k založení několika zemědělských škol, významnou měrou se zasloužil o úzkou spolupráci čelných představitelů přírodních věd se zemědělskými odborníky).

J. B. Lambl při zpáteční cestě přenocoval v Chrudimi „a při večerní zábavě s některými vážnějšími měšťany – zvláště též s purkmistrem města Josefem Klimešem – přivedl k řeči účel cesty a časový význam školy zemědělské. Chrudimským se věc zalíbila a stala se předmětem častějších úvah“ (Bauer, 1860). Když prvotní nadšení kompetentních litomyšlských činitelů začalo upadat a posléze bylo rozhodnuto (17. února 1861) od záměru upustit, chrudimští začali jednat. K představitelům města se přidal i „c.k. přednosta okresu“ František Kofránek (ten v průběhu přípravných jednání 25. června 1862 ale zemřel), který – jak sděluje „slavnému úřadu purkmistrovskému“ v dopise z 22. července 1861 – již v této věci jednal s ředitelem hospodářského učiliště v Libverdě A. E. Komersem.

Události pak už dostaly rychlý spád: 27. ledna 1862 se sešla společná komise pod vedením „c.k. pana okresního“ (purkmistr, radní, ředitelé okolních statků, ředitel školy podreálné, školní dohlizitel) a ujednala následující: – bez jakékoliv námítky odsouhlaseno zřízení hospodářského oddělení při nižší reálce v Chrudimi, „an v celých východních Čechách žádná hospodářská škola nepozůstává“. S přípravou se začne bez průtahů, vodítkem pro organizaci i obsahovou náplň bude Komersův spis Návrh o zřízení hospodářského oddělení při nižší reálné škole o třech třídách z r. 1861. Potřebnou „místnost k vyučování“ zaopatří obec chrudimská, která také ponese sama náklady na služné prozatímního učitele hospodářství (při tom se „ponavrhne, že když učitel ten schopnost a pilnost najevo dá, ke konci roku renumerace zvláštní poukázána bude.“) K výuce „dobyččího lékařství propůjčí se na žádost městské rady zdejší dobytčí lékař p. J. Beránek

bezplatně“. Obec chrudimská zaopatří bezplatně také ještě jednu školku na obecním pozemku pro výuku zahradnictví a štěpařství, „jakož i potřebný na blízku ležící kus pole, na které by se s přispěním chovanců nejdůležitější hospodářské plodiny pěstovaly“. Doporučena byla též „domácí vzorná hospodářství“ (jejich majitelé „se laskavě obětují, že jich hospodářství každý čas pro vyučování hospodářské bezplatně přístupné budou.“) K „poučným výletům“ budou k dispozici okolní statky („přítomní páni ředitelové těchto statků laskavě slibují u jmenovaných osvícených pánů držitelů ještě bližší povolení vymoci“). Pak v rychlém sledu navazovalo vypsaní konkurzu, konečný výběr učitele, zápis zájemců o studium a purkmistr města Josef Klimeš mohl na 4. listopadu 1862 na půl osmou ráno na slavnost otevření nově zřízené školy hospodářské pozvat písemně „členy městské rady a obecního výboru, jakož i pány úředníky“. Mezitím ještě zemský výbor – dopisem z 6. května 1862 – uvítal „blahodějně usilování slavné městské obce Chrudimské o zdárnější vzdělání stavu rolnického a hospodářského vůbec“, ale zároveň „vyjevil“, že z prostředků zemských nemůže počítat s jakoukoliv podporou. (S obdobnými „povzbudivými“ dopisy se setkáváme i při zakládání jiných škol!)

Ke škole „lnul s plnou vroucností své duše“

Karel Adámek od samého začátku sledoval vznik a rozvoj zemědělského školství v Chrudimi a považoval za povinnost „z vlastních osobních styků se starostou Klimešem vydati svědectví, že plnou vroucností své duše k hospodářské škole lnul a o její zdar a vývoj pečoval“. To potvrzuje například také Adolf Eckert, který s ním sdílel osud školy plných 31 let, z toho 27 let jako ředitel: „Jeho dlužno právem považovati za zakladatele školy“ (Výroční zpráva školy 1891–92). Podobných „hodnocení“ najdeme v dobových zprávách hodně. „Skvělý výsledek“ prvního roku existence školy „rozjařil obětivost slavného městského zastupitelstva“, říká se v první výroční zprávě školy z r. 1864. Z členů zastupitelstva byl ustaven zvláštní výbor (později nazván představenstvem školy), jemuž bylo svěřeno obstarávání hmotných potřeb ústavu. Akceptovalo zároveň názor některých místních činitelů i vysokého místodržitelství, který preferoval osamostatnění hospodářské školy. Přes nemalé překážky dohodlo pronájem dvoru s dostatečnou výměrou, s příslušnými hospodářskými objekty, jakož i místnostmi, které „učiteli hospodářství a všem chovancům prostranného poskytují bytu“. Zmíněný výbor zpracoval dále domácí řád pro žáky i pro čeled, pomáhal při zajišťování výpomocných učitelů, spolu s učiteli se staral o postupné vybavení školy učebními pomůckami (sám purkmistr Klimeš ze svých soukromých zdrojů obohatil školní knihovnu řadou cenných knih). „Horlivým působením J. Klimeše“ se také podařilo již v r. 1866 získat z prostředků Země poměrně slušnou finanční podporu.

Po 12 letech existence školy se v mnoha směrech začínalo znovu, skončil totiž dohodnutý pronájem. Za přispění představitelů města se podařilo vyřešit nové umístění školy (včetně cvičného a pokusného pole, zahrady, chmelnice atd.), později i její přístavbu (v této záležitosti purkmistr Klimeš dvakrát osobně intervenoval „za přiměřenou subvenci“ na vysokém ministerstvu orby ve Vídni). Počátkem listopadu 1876 sděluje zemský výbor městské radě, že na přání ministerstva orby má školu nadále spravovat zvláštní kuratorium, skládající se ze zástupců ministerstva orby, zemského výboru, purkmistra města (předseda), ze zástupce okresního zastupitelstva a zástupce místního hospodářského spolku. Současně byla městská rada vyzvána, aby sestavila nový statut školy a předložila jej ke schválení. Ta respektovala tento pokyn, ale současně žádala, aby bylo městu povoleno vyslat do kuratoria mimo purkmistra ještě jednoho člena, „kterýž by místním inspektorem školy byl a vedl referát ústavu v obecním zastupitelstvu“. Od 26. dubna 1878 měla tedy škola v čele oficiální kuratorium, jehož prvním předsedou se stal purkmistr Josef Klimeš. Ochota města podílet se na dalším zvelebování školy

jejího zázemí byla významným signálem k povýšení stávající školy na střední hospodářskou (1885). Ta se stala jakýmsi krystalizačním jádrem, kolem něhož začalo vznikat významné centrum zemědělského vzdělávání: v roce 1885 byla otevřena zimní hospodářská škola, r. 1887 škola podkovářská (ta brzy ale zanikla), v roce 1892 zahradnická a později další.

Josef Klimeš, ať v roli purkmistra či předsedy kuratoria, byl vždy ochoten dát své schopnosti i svou úřední autoritu ve prospěch rozvoje školy. Ke zdaru školy neváhal přispět i mimoúředně. Počátkem sedmdesátých let si například zbudoval na Janderově vzorně zařízenou vinici, která se hodila „ku seznání praktických výkonů při pěstování vinné révy ve velkém“. Netrvalo dlouho a „díky známé laskavosti majitele“ byla také v hojné míře využívána pro výukové účely. Chovancům byl dokonce „přístup volný“ a často jim sám J. Klimeš „potřebné vysvětlení o jednotlivých výkonech s největší ochotou podával“.

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová

VÝVOJ ZEMĚDĚLSKÉHO STROJÍRENSTVÍ A VÝROBY HOSPODÁŘSKÝCH STROJŮ

v českých zemích od poloviny 19. století do vzniku Československé republiky, 1. díl

Výroba hospodářských strojů v českých zemích bývalého Rakousko-Uherského císařství a Rakouska-Uherska byla až do padesátých let 19. století na velmi nízké, dala se říci na značně primitivní úrovni.

Avšak právě na území dnešního Českého státu byla postupně koncentrována většina celkové Rakousko-Uherské výroby hospodářských strojů a nářadí – jednoduchých obdělávacích háků, bran a válců, motyk, srpů, kos, cepů a řešet, zhotovených vesnickými koláři a kováři, a to ještě výhradně ze dřeva. Jen výjimečně bylo možno vidět řezačku píce, která znamenala pro tehdejšího vlastníka doslova přepych. Tovární výroba zemědělských strojů začínala v období vzniku průmyslové revoluce, tedy v letech 1800–1873. Zrušením feudálního řádu v r. 1848 byly dány základní předpoklady pro rozsáhlejší používání zemědělských strojů, proto se mohlo v období let 1848–1873 konstituovat jako specializovaný obor strojírenské výroby.

Již r. 1770 založil kotlářský tovaryš František Ringhoffer v Kamenici u Jílového továrnu na výrobu varných pánví pro pivovary. První strojírna založená v českých zemích měla ve svém výrobním programu zastoupení i výrobu zemědělských strojů. Jednalo se o firmu „SAG“ v Doubravici na jižní Moravě, kterou založil v r. 1811 starohrabě Hugo František Salm spolu s fyzikem Johanem Arzbergerem a mechanikem Johanem Wilhelmem Gótzem. Strojírna, která měla vyrábět

všechny druhy strojů, vyráběla i zemědělské stroje a polní nářadí. Jmenovitě se hovoří o přesných vahách a řezačce, kterou zkonstruoval a do výroby zavedl mechanik Arzberger, pozdější profesor nové vídeňské polytechniky. Založení strojírn v tak velkém rozsahu se ukázalo v té době ještě jako předčasné a podnik v r. 1815 zanikl pro nedostatek zakázek. Ovšem za klasický počátek výroby zemědělských strojů se pokládá r. 1827, kdy bylo vynalezeno Františkem Veverkou z Rybitví u Pardubic ruchadlo a r. 1888 Melicharovo lžičkové výsevné ústrojí. Starohraběte Salma neúspěšný pokus neodradil a v r. 1825 jmenoval tehdy neznámého technika a chemika Karla Reichenbacha, ředitelem svých železáren v Blansku. Dal mu též souhlas, aby ještě v témže roce zřídil při železárnách strojírn. Tentokrát již byly podmínky pro zřízení strojírn mnohem příznivější. Strojírna se nejenom udržela, ale v r. 1840 k ní byla připojena i druhá strojírna. Až vynález ruchadla způsobil v českých zemích netušený obrat v zemědělství, jenž měl za následek zvýšenou potřebu dalšího, dokonalejšího nářadí, které nahrazovalo lidskou sílu, již se hlavně díky velkým statkům zrušení roboty nedostávalo. (Pokračování příště.)

Ing. Petr Novák, CSc., Praha

MARIE KOPŘIVOVÁ

– zakladatelka a ředitelka hospodyňské školy v Telči

Hospodyňské školství až do svého zrušení v padesátých letech minulého století mělo nejen v našich zemích, ale i v celé Evropě, mimořádný zvuk. Přineslo oživení venkova a dostupnost odborného vzdělávání v oblasti hospodaření.

Zásluhu na tom, že hospodyňské školy přinesly svá pozitiva, má řada pozoruhodných osobností. Jednou z nich je i Marie Kopřivová. S jejím jménem je spjat vznik hospodyňské školy v Telči, která tu tehdy měla nebývalý vzhlas a vychovávala dívky z rolnických rodin z celé jihozápadní Moravy. Marie Kopřivová se narodila 28. června 1889 v Telči v rodině mlynáře, který ji vedl ke kladnému vztahu k přírodě, k venkovu a k práci v zemědělství. Po studiích, mimo jiné absolvovala i brněnskou Vesnu, potřebné praxi a zkouškám učitelské způsobilosti se vydala na pedagogickou dráhu. Jejím snem bylo založit v rodném městě hospodyňskou školu. Její zřízení považovala za nezbytné. Zdejší kraj měl převážně zemědělský ráz a většina jeho obyvatel nacházela hlavní zdroj obživy v půdě. Doba jasně ukazovala význam vědy pro všechna odvětví lidského snažení. Vzdělaný člověk seznámený s odbornou problematikou svého povolání prokazatelně dosahoval výrazně lepších výsledků než odborně nepřipravený.

Cesta k tomuto cíli však nebyla pro Marii Kopřivovou jednoduchá. Již v r. 1908 se setkáváme v Telči se snahami o zřízení školy pro výuku rolnických dívek a za tímto účelem byl podán i návrh zemskému sněmu moravskému v Brně. Školský sněmovní výbor sice brzy vyslovil souhlas, ale další řízení podmiňoval poskytnutím pozemků pro školu od města Telče. I když město ihned vyhovělo, záležitost postupovala pomalu a teprve v r. 1913 byla vyřízena kladně. Blížící se otevření požadovaného školského ústavu však oddálila 1. světová válka. Až po skončení válečného běsnění mohla úspěšně pokračovat další jednání. Ta se uskutečnila v r. 1920. Škola získala pro svoje účely k přestavbě místní objekt bývalé Tomáškovy továrny na rolety a současně pětihektarový pozemek pro praktickou výuku.

V r. 1922 se Marii Kopřivové podařilo školu otevřít nejprve pouze pro 30 internátně ubytovaných žákyň, které absolvovaly výuku v pětíměsíčních kurzech, avšak již o rok později tu byla výuka celoroční. Počátky však nebyly lehké. Největší obtíže se vyskytly s překonáváním zastaralých názorů na zbytečnost vzdělávání žen. V tomto směru se však telčská škola ukázala jako velmi pokroková a vhodně eliminující tato negativa tehdejší doby. Paní ředitelka Kopřivová se ukázala jako výborná organizátorka a pedagožka.

Nespokojila se s provizoriem školy v přestavěném objektu a dosáhla svojí iniciativou rozhodnutí postavit školu novou. V březnu 1936 se začalo s výstavbou na okraji města s takovou aktivitou, že na podzim 1937 byla budova i vnitřně dokončena a předána svému účelu.

Součástí školy byl i moderní internát. Pod vedením Marie Kopřivové získávaly žákyně všestranné vzdělání. V jedné třídě o 40 dívkách byly 3 skupiny. Vyučovali tu 4 učitelky, 1 zahradník a 1 externí učitel zpěvu. Žákyně během školního roku poznaly všechny oblasti hospodaření na venkově. Kromě českého jazyka se vyučovalo účetnictví, vychovatelství, polní hospodářství, zahradnictví, chov zvířat, vedení domácnosti, šití, vaření, úklid. Marie Kopřivová se starala také o kulturní vyžití žákyň. Organizovala návštěvy koncertů, divadel a dalších společenských akcí. Uchazečky o přijetí musely mít ukončené základní vzdělání a dolní věkovou hranici 15 let. Za vyučování se platilo v tehdejší měně zápisné 50 Kčs, na amortizaci inventáře 70 Kčs a mimoto každý měsíc 280 Kčs za stravování, otop, světlo a ubytování.

Marie Kopřivová byla velmi populární. Měla mnoho vlivných přátel, přátelila se s Alicí Masarykovou. Jako zajímavost lze uvést..., když prezident T. G. Masaryk navštívil v r. 1928 Telč, obědval v hospodyňské škole. Zнала se i s tehdejšími poslanci českého a později moravského zemského sněmu a vídeňské říšské rady, ministrem vlády ČSR Ing. Františkem Staňkem a dalšími významnými osobnostmi.

Pod vedením ředitelky Kopřivové se stala telčská hospodyňská škola příkladným zařízením svého druhu a těšila se nebývalému zájmu i mimo blízký region. Ona sama se i přes své pracovní vytížení ve škole věnovala obětavě rozsáhlé mimoškolní činnosti. Vykonal bezpočet přednášek, organizovala různé kurzy a neopomíjela ani publikační činnost. Po odchodu do starobního důchodu se začala specializovat na včelařství. I zde byla vynikající. Velký zájem vzbudila svými kurzy o využití medu v domácnosti. Vyhledávanou se stala i její kniha „Zužitkování medu v domácnosti“, kterou vydal v r. 1961 Československý svaz včelařů. Zemřela 10. září 1960 v Dačicích.

Ing. Jiří Ptáček, Brno

OBSAH

ICOLLE 2010	3
Spolupráce ve vzdělávání stále pokračuje.....	5
Studijní návštěvy pro odborníky ve vzdělávání.....	6
Projekt MYRCAS	7
Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.	7
Budoucnost nevidíme, ale můžeme ji tvořit	8
AEDUCA 2010	10
Učebna v přírodě se zemědělskou a ekologickou problematickou	12
XI. regionální výstava ovoce a Den otevřených dveří.....	12
Putovanie po Nórsku	13
Setkání pedagogů ve Švýcarsku.....	15
Kam s budoucími odborníky na exkurzi?.....	16
Vláda na dorovnání přímých plateb nereflektuje.....	17
Každým dnem	18
Chovatelský den v Třebíči.....	18
Podzimní dostihy žáků	19
Podzimní akce Střední školy v Opočně.....	20
Zlatý pohár Linde	20
Využití bioplynu v dopravě.....	21
Švestkobraní – povodně – výrobek roku	22
Studentský antikvariát – inspirace i pro další školy	23
Neobhospodařované pozemky	23
140. výročí zemědělské školy v Písku.....	24
130 let zemědělského školství ve Frýdku-Místku	24
Josef Klimeš.....	26
Vývoj zemědělského strojírenství a výroby hospodářských strojů	28
Marie Kopřivová	29

REDAKČNÍ RADA

PaedDr. Mária **Benedikovičová**, MP SR Bratislava
Ing. Jaromír **Beneš**, Školní statek Opava
Mgr. Otakar **Březina**, Česká zemědělská akademie Humpolec
Ing. Mária **Debrecéniová**, Ph.D., Agroinštitút Nitra
Ing. Ludmila **Gočálová**, MZe ČR Praha
Ing. Petr **Hienl**, ÚZEI Praha
PhDr. Aleš **Hradečný**, MZe ČR Praha
Ing. Jiří **Husa**, CSc., IVP ČZU Praha
Ing. Zorka **Husová**, NÚOV Praha
Ing. Marcela **Chrenková**, SPU Nitra
Ing. Ludmila **Kováčiková**, Agroinštitút Nitra
Mgr. Peter **Lacina**, SPPK Bratislava
doc. PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., ICV MU Brno
Ing. Mária **Múdra**, ZSŠP Rakovice
Ing. Helena **Pšotová**, Úrad NSK Nitra
RNDr. Tomáš **Ratinger**, ÚZEI Praha
PaedDr. Anna **Sandanusová**, Ph.D., UKF Nitra
Ing. Václav **Stránský**, MZe ČR Praha

K ilustraci na obálce:

Kur domácí plemene faverolka – *Faverolles*, středně těžké plemeno vyšlechtěné ve Francii (název podle obce Faverolle); **východofřízská dojná ovce** – *Ostfriesisches Milchschaaf*

Vybráno z publikace: Lehrbuch der Landwirtschaft auf wissenschaftlicher und praktischer Grundlage von Dr. Quido Krafft – Učebnice zemědělství na vědeckém a praktickém základu od Dr. Quida Kraffta, Berlin, Verlagsbuchhandlung Paul Parey, 1921

CONTENTS

ICOLLE 2010	3
2 nd year of the international scientific conference	3
Cooperation in education has been going on From a meeting of the Executive Board of the Association ...	5
Study visits for experts in education Participants evaluated the hitherto contribution of this European activity	6
MYRCAS Project: Transfer and adaptation of new training proposals for qualifications in the countryside	7
Biological protection and induced plant resistance – a seminar	7
Future cannot be seen but it may be created	8
AEDUCA 2010 – opinions, ideas, examples of good practice in the field of adult education	10
A schoolroom in the open air with agricultural and ecological subject matter	12
XI Regional Fruit Exposition and Doors Open Day	12
Travelling across Norway	13
A meeting of pedagogues in Switzerland	15
What excursion should future specialists take part in? ...	16
The government does not envisage the full alignment of direct payments	17
The everyday loss of agricultural land amounts to 14 hectares	18
Breeders' Day in Třebíč	18
Autumn horse races of students	19
An autumn event of the Secondary School in Opočno	20
Linde Golden Cup	20
Biogas utilization in transport	21
Plum picking – floods – product of the year	22
Student Second-hand Bookshop – an inspiration for other schools	23
Unfarmed lands – a space for invasive plant species	23
130 years of agricultural education in Frýdek-Místek	24
140th anniversary of the agricultural school in Písek	24
Josef Klimeš – prominent personality of agricultural education	26
Development of agricultural engineering and manufacture of farm machinery	28
Marie Kopřivová – the founder and lady-director of the school for housewives in Telč	29

PODZIMNÍ AKCE STŘEDNÍ ŠKOLY V OPOČNĚ str. 20

KAM S BUDOUCÍMI ODBORNÍKY NA EXKURZI? str. 16

CHOVATELSKÝ DEN V TŘEBÍČI str. 18

Časopis vydávají

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 75, 120 56 Praha 2

Agroištitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZEI, Slezská 7, 120 56 Praha 2

tel.: 222 000 439, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz

Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroištitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

tel.: 037/7721802, 107, fax: 037/7721742, e-mail: horvathova@agroinstitut.sk

Redaktorka: Ing. Zuzana Horváthová

www.agronavigator.cz

Časopis vychází 10× ročně (září – červen), cena výtisku je 20 Kč, roční předplatné 200 Kč

Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách

Sazba a tisk ÚZEI Praha

47816 ISSN 0044-3875 (Print), ISSN 1803-8271 (Online)

XI. REGIONÁLNÍ VÝSTAVA OVOCE A DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ str. 12

